

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune

KONTROLLUTVALGSMØTE

Møtestart: 09.05.2023 kl. 11:00

Møtested: **Møtet starter kl. 11.00 med orientering og omvisning på dagsenter psykiatri fram til kl. 11.45.** Dagsentret har besøksadresse Parkgata 18

Deretter settes møtet igjen kl. 12.00 på rådhuset i Hammerfest – kommunestyresalen

Saksliste:

12/23	Orientering og omvisning på psykiatrisk dagsenter
13/23	Oppfølgingssak - Nummerert brev nr. 9 - Ressurskrevende brukere, samt status i revidering av kommunens årsregnskap for 2021
14/23	Orienteringssak - Mottatte negative revisjonsberetninger - Regnskapsåret 2022
15/23	Oppfølgingssak - Spørsmål om revisors uavhengighet til Hammerfest kommune og dens to kommunale foretak - Svar fra departementet
16/23	Juridisk betenkning - Om forholdet mellom kommuneloven § 24-1 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13
17/23	Henvendelse fra innbygger - Bekymring drift av elevbedrift
18/23	Henvendelse fra arkitektfirma - Innsynssaker hos kommunen
19/23	UNNTATT OFFENTLIGHET - Henvendelse fra innbygger - Om Akkarfjord oppvekstsenter
20/23	UNNTATT OFFENTLIGHET - Orienteringssak - Juridisk vurdering om offentlig støtte - Leieavtale mellom Hammerfest kommune og Asco

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00880

Sak 12/23

ORIENTERING OG OMVISNING PÅ PSYKIATRISK DAGSENTER

Sekretariatets tilrådning:

Sekretariatet har ikke noen tilrådning i saken.

Saksopplysninger:

I protokollen fra møte i kontrollutvalget 6. september 2022 framgår det at kontrollutvalget på neste møte ønsker en orientering med befaring på kommunens rus- psykiatritjeneste.

Sekretariatet har derfor etter avtale med leder i kontrollutvalget, forespurt kommunalsjef for helse og omsorg, og virksomhetsleder Mads Valleraunet i rus- og psykiatritjenesten, om kontrollutvalget kan få en orientering og omvisning på Dagsentret psykiatrisk i Parkgata 18 i tilknytning til utvalgets møte tirsdag 9. mai 2023.

Etter avtale med virksomhetsleder i rus- og psykiatritjenesten blir kontrollutvalget å få en orientering/omvisning på dagsentret den 9. mai 2023 kl. 11.00 – 11.45.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00882

Sak 13/23

ORIENTERINGSSAK - NUMMERERT BREV NR. 9 - RESSURSKREVENDE BRUKERE, SAMT STATUS I REVIDERING AV KOMMUNENS ÅRSREGNSKAP FOR 2021

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget viser til utvalgets sak 16/22, sak 27/22 og sak 1/23, samt kommunestyrets vedtak i sak 135/22 og sak 29/23 - nummerert revisorbrev nr. 9 – ressurskrevende brukere, samt manglende årsregnskap/årsberetning 2021 for Hammerfest kommune. Kontrollutvalget viser videre til negativ revisjonsberetning, datert 19. april 2022.

Kontrollutvalget registrerer med bekymring at utvalget heller ikke per 9. mai 2023 har mottatt grunnlagsdokumentasjon for å kunne gi uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2021 for Hammerfest kommune.

I den sammenheng registrerer kontrollutvalget at det heller ikke per 9. mai 2023 er konkludert fra revisjonens side når det gjelder revidering av kommunens årsregnskap/årsberetning 2021, samt nummerert revisorbrev nr. 9.

Kontrollutvalget ser fortsatt med stor bekymring på at kommunelovens frist for å vedta årsregnskap og årsberetning 2021 ikke er overholdt.

Kontrollutvalget rapporterer for tredje gang forholdet til kommunestyret.

Kontrollutvalget orienterer henholdsvis Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Helsedirektoratet om kontrollutvalgets behandling og vedtak i sak 16/22, sak 27/22 og sak 1/23, samt kommunestyrets vedtak i sak 135/22 og sak 29/23.

Saksopplysninger:

Kommunens revisjon sendte 19. april 2022 negativ revisjonsberetning til kommunen med kopi til kontrollutvalget. Her framgår det at revisjonen ikke har vært i stand til å utføre revisjon i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april 2022, jf. kommuneloven § 24-8. Dette på grunnlag av at rådmannen ikke har avgitt årsregnskap 2021 for Hammerfest kommune, samt konsolidert årsregnskap for regnskapsåret 2021.

På møte 6. september 2022 ble kontrollutvalget i sak 16/22 orientert om at Hammerfest kommune ikke har levert et fullstendig årsregnskap (herunder konsernregnskap) og/eller årsberetning 2021 til kommunens revisor innen de frister som kommuneloven setter.

På møte 5. desember 2022 behandlet kontrollutvalget i sak 27/22 nummerert revisorbrev nr. 9 – ressurskrevende brukere, samt manglende årsregnskap/årsberetning 2021 for Hammerfest kommune.

Under behandlingen av saken ble det blant annet orientert om følgende:

Rådmannen orienterte om følgende:

Sekretariatet og kontrollutvalget stilte spørsmål underveis:

- Rådmannen redegjorde for tilskuddordningen
- Rådmannen innledet med å si at kommunen ikke har vært enig med revisjonen når det gjelder nummerert revisorbrev nr. 9 – Det vises i den sammenheng blant annet til epost fra rådmannen til kontrollutvalget
- Den praksis som kommunen har hatt har vært godkjent av revisjonen i flere år
- Kommunen har en dialog med revisjonen – og skal ha møte med revisjonen 5. desember 2022
- Mener at kommunen og revisjonen skal få ordnet dette i møte 5. desember 2022 – og at man skal klare å lande saken i møte med revisjonen
- Beløp er ikke feil, men er regnskapsført på feil ansvar – noen utgifter er ikke ført riktig i regnskapet
- Helsedirektoratet har vært involvert i saken, som har bedt kommunen og revisjonen om å komme fram til en løsning
- Kommunen måtte betale tilbake kr 2,9 mill. – Dette gjelder pensjonsfond
- Tilbakebetalinger vil ikke føre til svekket tilbud for ressurskrevende brukere
- Kommunen skal endre på sine rutiner
- Kommunen har hatt kontakt med Statsforvalteren, som har orientert om at Statsforvalteren ikke vurderer det slik at Hammerfest kommune kommer til å bli meldt inn i ROBEK på grunn av denne saken. Dette siden kommunen har en god økonomi. Det er imidlertid Kommunal- og distriktsdepartementet som avgjør dette.
- Kommunens årsregnskap vil ikke være ferdig revidert i år (2022)

Revisjonen v/Komrev Nord orienterte om følgende:

- Revisjonen er enig i det rådmannen sier om denne saken, og har ikke noe å tilføye. Kontrollutvalget vedtok følgende:

Kontrollutvalget vedtok følgende:

*«Vedrørende manglende årsregnskap og årsberetning 2021 for Hammerfest kommune:
Kontrollutvalget har per 5. desember 2022 ikke mottatt grunnlagsdokumentasjon for å kunne gi
uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2021 for Hammerfest kommune.*

*Kontrollutvalget ser med bekymring at kommunelovens frist for å vedta årsregnskap og
årsberetning 2021 ikke er overholdt.*

Kontrollutvalget rapporterer forholdet til kommunestyret.

Vedrørende nummerert revisorbrev nr. 9:

*Kontrollutvalget viser til nummerert revisorbrev nr. 9 fra revisor til kontrollutvalget i Hammerfest
kommune med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget følger opp det nummererte brevet
på følgende måte:*

- Kontrollutvalget ber kommunen om en skriftlig tilbakemelding til utvalget om forholdene som er tatt opp i det nummererte brevet, om disse er rettet, eller hvordan disse blir fulgt opp av kommunen. Dette gjelder også den korrespondanse som finnes mellom kommunen og revisor i tilknytning til det nummererte brevet og de forhold som dette brevet tar opp.*
- Kontrollutvalget ber revisor om skriftlig tilbakemelding til utvalget om revisor sin oppfølging av brevet, samt om revisor vurderer at kommunen har rettet opp eller tilstrekkelig fulgt opp forholdene som tas opp i det nummererte brevet.*
- Kontrollutvalget følger opp saken ytterligere når dokumentasjon fra revisor og kommunen er mottatt hos kontrollutvalget ved sekretariatet.»*

Kommunestyret behandlet kontrollutvalgets rapportering i sak 135/22 på møte 15. desember 2022.

På møte 22. februar 2023 behandlet kontrollutvalget i sak 1/23 – Oppfølgingssak – nummerert revisorbrev nr. 9 – Ressurskrevende brukere, samt status i revidering av kommunens årsregnskap for 2021.

Under behandlingen av saken ble det blant annet orientert om følgende:

Revisjonssjefen/revisjonen orienterte:

- Det har ikke kommet nytt regelverk
- Vi er alle fortvilt over at vi ikke klarer å komme fram til en løsning
- Vi i revisjonen har ikke fått tilstrekkelig dokumentasjon fra kommunen
- Det er ikke enkelt å regne fram et grunnlag
- I dag jobber vi med å regne ut lønn – timer – timepris: Her er det uenighet mellom revisjonen og helsesektoren i kommunen
- Helsedirektoratet venter også på et resultat
- Det er her snakk om mye penger – viktig at kommunen får lagt fram dokumentasjon

- Vi har leid inn Komrev Nord IKS, men det er Vefik IKS som er ansvarlig for revisjonen
- Vi har sagt til Helsedirektoratet at dem også bør se på tidligere år for Hammerfest kommune, men vi har ikke fått svar fra dem
- Kravet fra Hammerfest kommune har bare økt år for år – Hammerfest mottar tilskudd som er dobbelt så store som for eksempel kommunene Tromsø og Alta
- Har vi i revisjonen gjort feil så kan vi trekke tilbake det vi har signert tidligere. Det er Vefik IKS som er kommunens revisor
- Heretter vil vi bruke den metoden som Komrev Nord IKS bruker
For 2022 vil vi stille de krav som vi har stilt for 2021
Vi har tatt i bruk Komrev Nord IKS sine maler
- Vi må få overlevert reviderbare regnskap fra kommunen
- Vi har gitt beskjed til Helsedirektoratet om at vi kanskje har gjort feil tidligere år
- Vi som kommunens revisor må si i fra – vi kan ikke godta kommunens krav slik det er i dag
- Det er snakk om betydelige millioner
- Det er Helsedirektoratet som bestemmer hva vi som revisjon skal kreve og gjøre
- Sekretariatet har rett i at revisor kan komme med revisjonsberetning med forbehold

Hammerfest kommune v/ kommunalsjef helse og omsorg:

- Vi har hatt en rutine for dette siden 2009, som Helsedirektoratet ikke har reagert på
Men et annet revisjonsselskap (Komrev Nord IKS) enn Vefik IKS krever nå noe annet fra oss
- Vi henter nå ut lønns- og trekkoppgaver – med en annen metode enn det vi har brukt før - som vi ble veiledet om å gjøre fra tidligere fra revisor
- Denne saken kan få konsekvenser for drifta for ressurskrevende brukere
- Vi har ikke mottatt noen nye «metoder»/årshjul fra revisjonen
- Utfordringen er å hente uttrekk som dokumenterer kravene, og dette bruker vi betydelige ressurser på å finne fram

Hammerfest kommune v/ leder for regnskapsavdelingen

- Vi følger KOSTRA-veilederen, og har ikke lagt inn noen endringer i måten å føre dette på, og vi vil for 2022 føre på samme måte som tidligere år

Hammerfest kommune v/kommunedirektøren:

- Vi har overlevert årsregnskap 2021 til revisjonen – men det er en åpen post når det gjelder ressurskrevende tjenester/brukere
- Vi har dobbelt så mange brukere som f.eks. Sør-Varanger kommune
- I denne saken står det mye penger på spill for kommunen
- Vi må komme til et punkt der vi setter strek
- Det står per i dag om ca. 34 mill. kroner i 2021
- Dette er en floke av dimensjoner– dette vil også påvirke årene 2022 og 2023
- Dette tar søvn fra mange av oss

Under behandlingen ble det også stilt følgende spørsmål og nevnt følgende:

- Stiller spørsmål om tidligere praksis fra revisor
- Har ikke kommunens revisjon (Vefik IKS) ansvaret? - I privat revisjon kunne det blitt snakk om erstatningsansvar?
- Kan kommunen risikere å måtte betale tilbake 34 mill. kroner?

Dette kan jo influere på framtidige budsjett.

- Denne saken må sendes til møtet i kommunestyret 23. mars 2023

Kontrollutvalget vedtok følgende:

“Kontrollutvalget viser til utvalgets sak 27/22 og kommunestyrets sak 135/22 - nummerert revisorbrev nr. 9 – ressurskrevende brukere, samt manglende årsregnskap/årsberetning 2021 for Hammerfest kommune. Kontrollutvalget viser videre til negativ revisjonsberetning, datert 19. april 2022.

Kontrollutvalget registrerer med bekymring at utvalget heller ikke per 22. februar 2023 har mottatt grunnlagsdokumentasjon for å kunne gi uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2021 for Hammerfest kommune.

I den sammenheng registrerer kontrollutvalget at det fortsatt ikke er konkludert fra revisjonens side når det gjelder revidering av kommunens årsregnskap/årsberetning 2021, samt nummerert revisorbrev nr. 9.

Med tanke på den tiden som har gått, samt de fortsatt uavklarte forhold i nummerert revisorbrev nr. 9, stiller kontrollutvalget spørsmål ved om det ikke nærmer seg tiden for at kommunens revisor må konkludere i saken, basert på den eventuelle dokumentasjon eller eventuelle manglende dokumentasjon som måtte foreligge. Hvis revisor i revisjonsberetningen konkluderer med forbehold, konkluderer negativt eller ikke har tilstrekkelig grunnlag for å konkludere, skal årsaken beskrives i revisjonsberetningen. Hvis revisor mener at årsregnskap eller årsberetning ikke bør vedtas slik de foreligger, skal dette angis særskilt.

Kontrollutvalget ser med stor bekymring på at kommunelovens frist for å vedta årsregnskap og årsberetning 2021 ikke er overholdt.

Kontrollutvalget rapporterer på nytt forholdet til kommunestyret.”

Kommunestyret behandlet kontrollutvalgets rapportering i sak 29/23 på møte 23. mars 2023, og fattet vedtak om at kommunestyret deler kontrollutvalgets bekymring, samt at saken tas til orientering.

Status per 27. april 2023 er at det fortsatt ikke foreligger revidert årsregnskap/årsberetning 2021 for Hammerfest kommune, samt at det fortsatt er dialog mellom kommunen og revisor om de forhold som tas opp i nummerert revisorbrev nr. 9. – Ressurskrevende brukere.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet viser til de vurderinger som er gjort i saksframlegg til kontrollutvalget i sak 27/22 og sak 1/23.

Kontrollutvalget har heller ikke per 27. april 2023 mottatt den grunnlagsdokumentasjon som må foreligge for at kontrollutvalget skal kunne gi sin lovpålagte uttalelse om Hammerfest kommunes årsregnskap og årsberetning 2021. De forhold som kommunes revisor tar opp i nummerert

revisorbrev nr 9 – Ressurskrevende tjenester 2021 – er heller ikke avklart, verken fra kommunens side eller revisors side.

I kommuneloven § 14-6 stilles det krav om at kommunes årsregnskap skal avlegges senest 22. februar. For sekretariatet framstår det som usikkert om Hammerfest kommune (per 27. april 2023) har avlevert et ferdig årsregnskap for 2021 til revisjonen. Den lovbestemte fristen var 22. februar 2022, altså for over ett år siden.

I kommuneloven § 14-7 stilles det krav om at årsberetningene skal avgis senest 31. mars. For sekretariatet framstår det som usikkert om Hammerfest kommune (per 27. april 2023) har avgitt ferdig årsberetning for 2021 til revisjonen. Den lovbestemte fristen var 31. mars 2022, altså for over ett år siden.

I kommuneloven § 24-8 første ledd framgår det at regnskapsrevisor skal avgi en revisjonsberetning til kommunestyret senest 15. april. Det framgår videre at det skal sendes kopi til kontrollutvalget, til formannskapet eller fylkesutvalget og til kommunedirektøren. Det framgår også at revisjonsberetningen skal avgis selv om årsregnskapet eller årsberetningen ikke foreligger eller er ufullstendig.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om følgende:

- a. om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift
- b. om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift
- c. om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever
- d. om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet
- e. om det er avdekket forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Hvis revisor i revisjonsberetningen konkluderer med forbehold, konkluderer negativt eller ikke har tilstrekkelig grunnlag for å konkludere, skal årsaken beskrives. Hvis revisor mener at årsregnskapet eller årsberetningen ikke bør vedtas slik de foreligger, skal dette angis særskilt. Revisjonsberetningen skal også omfatte andre forhold som revisor mener det er nødvendig å opplyse om i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Som tidligere nevnt har Hammerfest kommunes revisor avgitt negativ revisjonsberetning 19. april 2022. Grunnlaget for dette var at kommunen ikke hadde avgitt sitt årsregnskap 2021, samt konsolidert årsregnskap for 2021, til revisjonen. Dersom kommunen nå har avgitt disse to årsregnskapene til revisjonen, så må dette ha den følge at den negative revisjonsberetningen av 19. april 2022 må trekkes av revisor, og erstattes av en ny revisjonsberetning, med konklusjoner basert på et annet grunnlag. Kontrollutvalget v/sekretariatet har per 27. april 2023 ikke mottatt noen slik ny negativ revisjonsberetning.

Revisjonen har videre i nummerert revisorbrev nr. 9 (datert 11. oktober 2022) opplyst om at revisor ikke kan avgi revisjonsberetning for 2021 før revisor «har mottatt tilfredsstillende dokumentasjon» i forbindelse med kommunens krav på kr 125.000.000 for ressurskrevende tjenester.

Med tanke på den tiden som har gått, samt de fortsatt uavklarte forhold i nummerert revisorbrev nr. 9, vurderer sekretariatet at det er grunn for kontrollutvalget til å stille spørsmål ved om det ikke nærmer seg tiden for at kommunens revisor må konkludere i saken, basert på den eventuelle

dokumentasjon eller eventuelle manglende dokumentasjon som måtte foreligge fra kommunens side. Hvis revisor i revisjonsberetningen konkluderer med forbehold, konkluderer negativt eller ikke har tilstrekkelig grunnlag for å konkludere, skal årsaken beskrives. Hvis revisor mener at årsregnskapet eller årsberetningen ikke bør vedtas slik de foreligger, skal dette angis særskilt.

Sekretariatet vurderer videre at det for kontrollutvalget fortsatt er grunn til stor bekymring at utvalget heller ikke per 27. april 2023 har mottatt grunnlagsdokumentasjon for å kunne gi uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2021 for Hammerfest kommune.

Dette må videre ses i sammenheng med blant annet lovkravet om fristen for kommunestyret til å vedta årsregnskap og årsberetning, lovkravet om realistisk, fullstendig og oversiktlig årsbudsjett/økonomiplan for kommunen, lovkravet om å dekke inn et merforbruk i driftsregnskapet, samt risikoen for innmelding av kommunen i registeret om betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget for tredje gang rapporterer forholdet til kommunestyret.

Sekretariatet tilrår videre at kontrollutvalget orienterer henholdsvis Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Helsedirektoratet om kontrollutvalgets behandling og vedtak i sak 16/22, sak 27/22 og sak 1/23, samt kommunestyrets vedtak i sak 135/22 og sak 29/23.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00879

Sak 14/23

ORIENTERINGSSAK - MOTTATTE NEGATIVE REVISJONSBERETNINGER - REGNSKAPSÅRET 2022

Saksdokumenter:

- Negativ revisjonsberetning, Hammerfest kommune – regnskapsåret 2022, datert 17. april 2023 (vedlagt)
- Negativ revisjonsberetning, Hammerfest Havn KF – regnskapsåret 2022, datert 17. april 2023 (vedlagt)
- Negativ revisjonsberetning, Hammerfest Parkering KF – regnskapsåret 2022, datert 17. april 2023 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar revisors negative beretninger for henholdsvis Hammerfest kommune, Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering KF datert 17. april 2023 til orientering.

Kontrollutvalget merker seg at det per 28. april 2023 heller ikke foreligger ferdig revidert årsregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2021 for Hammerfest kommune.

Saksopplysninger:

Kommunens revisor har den 17. april 2023 avgitt negative revisjonsberetninger for regnskapsåret 2022 for henholdsvis Hammerfest kommune, Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering KF.

I negativ revisjonsberetning for Hammerfest kommune skriver revisor følgende:

Kommunedirektøren har ikke avgitt et årsregnskap og årsberetning for Hammerfest kommune, samt konsolidert årsregnskap for regnskapsåret 2022 innen den frist som følger av kommuneloven, 22.februar 2023. Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når årsregnskapene og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapene.

I negativ revisjonsberetning for Hammerfest Havn KF skriver revisor følgende:

Styret i Hammerfest havnevesen KF har ikke avgitt årsberetning for regnskapsåret 2022 innen den frist som følger av kommuneloven, 22.februar 2023.

Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Regnskapet ble mottatt av revisjonskontoret 15.februar 2023, men styret ønsker å avlegge et nytt regnskap i løpet av kort tid.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når nytt årsregnskapet og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

I negativ revisjonsberetning for Hammerfest Parkering KF skriver revisor følgende:

Styret i Hammerfest Parkering KF har ikke avgitt et årsregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2022 innen den frist som følger av kommuneloven, 22.februar 2023.

Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når årsregnskapet og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

Sekretariatets vurdering:

I kommuneloven § 14-6 stilles det krav om at kommunes årsregnskap skal avlegges senest 22. februar. I tre negative revisjonsberetninger framgår det at Hammerfest kommune, Hammerfest Havn KF eller Hammerfest Parkering ikke har avlagt sine årsregnskaper innen den lovbestemte fristen, og heller ikke per 17. april 2023.

I kommuneloven § 14-7 stilles det krav om at årsberetningene skal avgis senest 31. mars. I tre negative revisjonsberetninger framgår det at Hammerfest kommune, Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering ikke har avgitt sine årsberetninger innen den lovbestemte fristen, og heller ikke per 17. april 2023.

I kommuneloven § 24-8 første ledd framgår det at regnskapsrevisor skal avgi en revisjonsberetning til kommunestyret senest 15. april. Det framgår videre at det skal sendes kopi til kontrollutvalget, til formannskapet eller fylkesutvalget og til kommunedirektøren. Det framgår også at revisjonsberetningen skal avgis selv om årsregnskapet eller årsberetningen ikke foreligger eller er ufullstendig. Som følge av at Hammerfest kommune, Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering KF ikke har avlagt sine årsregnskaper og avgitt sine årsberetninger innen de lovbestemte fristene, har revisjonen ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning. Revisjonen har derfor avgitt negative beretninger, som vil bli trukket tilbake når årsregnskapene og årsberetningene er avgitt og revisjonen har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger som revisjonen finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapene.

I kommuneloven § 14-3 andre ledd framgår det at årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt, samt at årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning.

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget tar revisors negative beretninger for henholdsvis Hammerfest kommune, Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering KF datert 17. april 2023 til orientering.

Utover dette finner sekretariatet grunn til å minne kontrollutvalget om at det per 28. april 2023 heller ikke foreligger ferdig revidert årsregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2021 for Hammerfest kommune. Vi viser til egne saker i kontrollutvalget om dette.

Kommunestyret i Hammerfest kommune
Postboks 1224

9616 Hammerfest

REVISORS BERETNING

Vedlagt følger revisors beretning for Hammerfest kommune for 2022. Beretningen skal vedlegges sakspapirene når regnskapssaken behandles i kommunestyret

Med hilsen

Aud Opgård

Aud Opgård
oppdragsansvarlig revisor/statsautorisert revisor

Vedlegg

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

Til kommunestyret i Hammerfest kommune

Kopi:

Kontrollutvalget

Formannskapet

Kommunedirektøren

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Kommunedirektøren har ikke avgitt et årsregnskap og årsberetning for Hammerfest kommune, samt konsolidert årsregnskap for regnskapsåret 2022 innen den frist som følger av kommuneloven, 22.februar 2023. Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når årsregnskapene og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapene.

Alta, 17.04.2023

Aud Opgård
Aud Opgård

Oppdragsansvarlig revisor/ statsautorisert revisor

Telefon 78 44 94 50
E-post: post@vefik.no
www.vefik.no
Org.nr. 887 013 322

Postadresse
Postboks 1023
9503 Alta

Besøksadresser
Alta
Løkkeveien 3

Hammerfest
Havneveien 5

Lakselv
Rådhuset

Kommunestyret i Hammerfest kommune
Postboks 1224

9616 Hammerfest

REVISORS BERETNING

Vedlagt følger revisors beretning for Hammerfest havnevesen for 2022. Beretningen skal vedlegges sakspapirene når regnskapssaken behandles i kommunestyret

Med hilsen

Aud Opgård
Aud Opgård

oppdragsansvarlig revisor/statsautorisert revisor

Vedlegg

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Hammerfest Havnevesen KF

Telefon 78 44 94 50
E-post: post@vefik.no
www.vefik.no
Org.nr. 887 013 322

Postadresse
Postboks 1023
9503 Alta

Besøksadresser
Alta
Løkkeveien 3

Hammerfest
Havneveien 5

Lakselv
Rådhuset

Til kommunestyret i Hammerfest kommune

Kopi:

Kontrollutvalget

Formannskapet

Kommunedirektøren

Kopi: Hammerfest Havnevesen KF

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Styret i Hammerfest havnevesen KF har ikke avgitt årsberetning for regnskapsåret 2022 innen den frist som følger av kommuneloven, 22.februar 2023.

Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Regnskapet ble mottatt av revisjonskontoret 15.februar 2023, men styret ønsker å avlegge et nytt regnskap i løpet av kort tid.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når nytt årsregnskapet og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

Alta, 17.04.2023

Aud Opgård

Oppdragsansvarlig revisor/ statsautorisert revisor

Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS
Oarje-Finnmárkku suohkanrevišuvdna SGO

Kommunestyret i Hammerfest kommune
Postboks 1224

9616 Hammerfest

REVISORS BERETNING

Vedlagt følger revisors beretning for Hammerfest Parkering for 2022. Beretningen skal vedlegges sakspapirene når regnskapssaken behandles i kommunestyret

Med hilsen

Aud Opgård

Aud Opgård
oppdragsansvarlig revisor/statsautorisert revisor

Vedlegg

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Hammerfest Parkering KF

Telefon 78 44 94 50
E-post: post@vefik.no
www.vefik.no
Org.nr. 887 013 322

Postadresse
Postboks 1023
9503 Alta

Besøksadresser
Alta
Løkkeveien 3

Hammerfest
Havneveien 5

Lakselv
Rådhuset

Til kommunestyret i Hammerfest kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Hammerfest Parkering KF

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Styret i Hammerfest Parkering KF har ikke avgitt et årsregnskap og årsberetning for regnskapsåret 2022 innen den frist som følger av kommuneloven, 22.februar 2023.

Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15. april, jf. kommuneloven § 24-8.

Denne revisjonsberetningen vil bli trukket tilbake når årsregnskapet og årsberetning er avgitt og vi har fått tid til å gjennomføre de revisjonshandlinger vi finner nødvendige for å bekrefte årsregnskapet.

Alta, 17.04.2023

Aud Opgård

Oppdragsansvarlig revisor/ statsautorisert revisor

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00828

Sak 15/23

OPPFØLGINGSSAK - SPØRSMÅL OM REVISORS UAVHENGIGHET TIL HAMMERFEST KOMMUNE OG DENS TO KOMMUNALE FORETAK - SVAR FRA DEPARTEMENTET

Saksdokumenter:

- Svar på spørsmål om revisors uavhengighet og kontrollutvalgets håndtering – fra Kommunal- og distriktsdepartementet, datert 17. februar 2023
- Brev til Kommunal- og distriktsdepartementet med spørsmål om revisors uavhengighet til en kommune og dens to kommunale foretak, datert 28. september 2022

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar svaret fra departementet til foreløpig orientering, og avventer sak fra sekretariatet på et senere møte.

Saksopplysninger:

Vi viser til brev fra kontrollutvalget i Hammerfest kommune til Kommunal- og distriktsdepartementet med spørsmål om revisors uavhengighet til Hammerfest kommune og dens to kommunale foretak, datert 28. september 2022. Vi viser videre til svar fra departementet, datert 17. februar 2023.

I svaret fra departementet sies det blant annet at departementet ikke kan gjøre en konkret vurdering av revisors uavhengighet, og heller ikke gi konkrete føringer for hvordan kontrollutvalget skal følge opp en eventuell manglende oppfyllelse av kravet om uavhengighet, samt at denne konkrete vurderingen må kontrollutvalget og kommunestyret selv foreta.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet legger svaret fra departementet fram til foreløpig orientering, og vil fremme sak til kontrollutvalget med en nærmere konkret vurdering og forslag til vedtak, i et senere møte.

Forum for Kontroll og Tilsyn
Postboks 41 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref
22/6499-2

Dato
17. februar 2023

Svar på spørsmål om revisors uavhengighet og kontrollutvalgets håndtering

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til brev 30. september 2022 fra Forum for kontroll og tilsyn hvor dere oversender et brev fra Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS til departementet med spørsmål om krav til revisors uavhengighet og hvordan kontrollutvalget skal håndtere saker der revisor vurderes å ikke oppfylle kravene til uavhengighet. Vi beklager at det har tatt noe tid å besvare henvendelsen.

Kort om henvendelsen

Situasjonen som beskrives i brevet er at kommunedirektøren i Hammerfest kommune den 6. april 2022 ble valgt til styremedlem i Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS. Dette selskapet er også revisor for Hammerfest kommune og to av kommunens kommunale foretak. Kommunedirektøren har ifølge brevet sagt opp sin stilling, og skulle etter planen fratre i desember 2022. I saksdokumentene til møte i kontrollutvalget i Hammerfest kommune 5. desember 2022 fremgår det at vedkommende kommunedirektør ikke lenger er styremedlem i revisjonsselskapet.

Spørsmålene i brevet handler i hovedsak om kommunedirektørens styreverv påvirker revisors uavhengighet overfor kommunen og dens kommunale foretak. Det opplyses at revisjonssjefen i selskapet ved to anledninger, i april og august 2022, har avgitt uttalelser/erklæringer om at revisjonen anser seg uavhengig. Departementet vil også vise til at det fremgår av saksdokumentene til møte 5. desember 2022 i kommunens kontrollutvalg, at revisor også har levert en erklæring 1. november 2022 hvor revisor sier at det ikke foreligger forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet til kommunen. Kontrollutvalgssekretariatet påpeker imidlertid at de første uttalelsene ikke konkret omtaler kommunedirektørens styreverv i selskapet som del av vurderingsgrunnlaget.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kdd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kdd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Kommunalavdelingen

Saksbehandler
Edvard Thorolf
Aspelund
22 24 72 20

Det er uklart om den siste uttalelsen nevner dette, men den er avgitt etter at kontrollutvalssekretariatet eksplisitt har tatt opp dette forholdet med revisjonsselskapet slik at departementet legger til grunn forholdet er vurdert av revisor. Videre stilles det blant annet spørsmål om hvordan kontrollutvalget skal følge opp saken dersom kontrollutvalget vurderer at revisor ikke oppfyller kravene til uavhengighet.

Departementets vurdering

Revisors uavhengighet

Departementet kan ikke gjøre en konkret vurdering av revisors uavhengighet, og heller ikke gi konkrete føringer for hvordan kontrollutvalget skal følge opp en eventuell manglende oppfyllelse av kravet om uavhengighet. Denne konkrete vurderingen må kontrollutvalget og kommunestyret selv foreta. Departementet vil i det følgende gi en kort og generell vurdering av hvordan vi forstår kravene til revisors uavhengighet i kommuneloven § 24-4 første ledd og forskrift om kontroll og revisjon kapittel 3.

Kommuneloven § 24-4 første ledd slår fast at revisor skal være uavhengig og ha godandel. Kommunens revisor har etter kommuneloven også et selvstendig ansvar for revisjonen, se kommuneloven § 24-2 som oppstiller rettigheter og plikter som skal bidra til at revisor utfører et selvstendig arbeid.

Verken kommuneloven eller IKS-loven regulerer direkte spørsmålet om kommunedirektøren kan være medlem av et styret i et IKS, og heller ikke hvordan en situasjon skal løses hvis dette selskapet er valgt revisor for den aktuelle kommunen hvor kommunedirektøren er ansatt. Det er heller ikke noe regulert direkte om en revisor i et IKS kan være revisor for en kommune hvis kommunedirektør er styremedlem i dette IKS-et. Departementet ser at en kommunedirektørs verv i selskapet som er valgt revisor for kommunen kan ha noen uheldige sider, og viser til brevet fra Finanstilsynet og KS' anbefalinger som det vises til på side 4 i brevet hit. Som et rettslig utgangspunkt kan det imidlertid ikke på generelt grunnlag legges til grunn at kommunedirektørens verv som styremedlem *i seg selv* medfører mangler ved revisors uavhengighet.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19 har nærmere regler om krav til den enkelte revisors uavhengighet, grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha, og krav til egenvurdering av uavhengighet. I forskriftens § 16 første ledd fremkommer det at revisor ikke kan utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Hovedregelen er at det er revisor selv som vurderer sin egen uavhengighet, jf. forskriften § 19. Oppdragsansvarlig revisor skal etter denne forskriftsbestemmelsen løpende vurdere sin uavhengighet, og hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Utgangspunktet etter forskriften § 19 er altså at det er revisor selv som skal vurdere sin uavhengighet.

Det kan likevel være slik at det foreligger objektive forhold som gjør at revisor ikke kan anses som uavhengig, selv om en revisor selv anser seg uavhengig. Tilknytningsforholdene som er opplistet i forskriften § 17, er objektive forhold som medfører at revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen. Utover dette må en konkret vurdering av revisors uavhengighet ta utgangspunkt i den generelle bestemmelsen i forskriften § 16 første ledd. Den slår fast at revisor ikke kan utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen «hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet». Vurderingene etter denne bestemmelsen likner vurderingstemaet i forvaltningsloven § 6 andre ledd. Dette innebærer for eksempel at selv om revisor ikke er automatisk mangler uavhengighet etter forhold i forskriften § 17, kan det at et søskenbarn er kommunedirektør i kommunen medføre at revisor ikke er uavhengig selv om revisor selv vurderer seg som uavhengig. Det må altså gjøres en konkret vurdering av tilknytningsforholdet.

Et spørsmål vil være om kommunedirektørens styreverv i revisjonsselskapet er et særegent forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet. Et særlig relevant moment i vurderingen av revisors uavhengighet vil være tilknytningen mellom en kommunedirektørs styreverv i et revisjons-IKS og gjennomføringen av selskapets revisjon av kommunen. Den reviderte kommunen er eier av revisjonsselskapet og deltar i representantskapet i selskapet. Det er derfor allerede en tilknytning mellom kommunen og det interkommunale revisjonsselskapet. Departementet legger til grunn at de ansatte i revisjonsselskapet, som f.eks. oppdragsansvarlige revisorer og andre medarbeidere, i liten grad forholder seg til styret som sådan i selve gjennomføringen av en revisjon, og i alle fall ikke til et enkelt styremedlem. I det daglige og løpende arbeidet vil de ansatte forholde seg til daglig leder, som er ansvarlig for og forestår den daglige ledelsen av selskapet, jf. IKS-loven § 14.

En kommunes revisor kan være ansatt i kommune, se kommuneloven 24-1. Forskriften § 16 andre ledd slår fast at dette ikke i seg selv medfører at revisoren mangler nødvendig uavhengighet. Den slår også fast at det samme gjelder ansettelse som revisor i en interkommunal samarbeidsordning. Dette taler for at organisatorisk tilknytning mellom en kommunedirektør og revisor som hhv. styremedlem og ansatt i et interkommunalt selskap, ikke i seg selv vil medføre at revisor mangler den nødvendige uavhengigheten.

En kommunedirektør som har et verv som et styremedlem i et IKS, kan i teorien fremme forslag om retningslinjer og pålegg som har betydning for revisjonen av kommunen vedkommende er kommunedirektør i. Departementet mener imidlertid at denne teoretiske muligheten ikke vil utgjøre et særegent forhold som i tilstrekkelig grad er egnet til å svekke tilliten til en revisors uavhengighet, jf. forskriftens § 16. Hvordan de ansatte revisorene utfører sitt arbeid, må i all hovedsak anses høre hjemme under daglig leders ansvar, se IKS-loven § 14, og ligge utenfor styrets ansvar etter IKS-loven § 13. Vi viser også til revisor har et selvstendig faglig ansvar.

Departementet mener det, på bakgrunn av det ovennevnte, som et utgangspunkt kan legges til grunn at tilknytningen mellom et styremedlem som også er kommunedirektør, og en ansatt revisor i selskapet som reviderer kommunen der kommunedirektøren er ansatt, ikke direkte er et særegent forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet. Det må likevel foretas en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

De ovennevnte momentene vil i all hovedsak også være relevante når det gjelder vurderingen av om revisjon av ett eller flere av kommunens kommunale foretak etter kommuneloven kapittel 9 er tilstrekkelig uavhengig. Kommuneloven gir regler om forhold mellom kommunedirektøren og et kommunalt foretak og foretakets administrasjon, blant annet ved at det skal ansettes en daglig leder direkte underlagt styret i selskapet som er ansvarlig for den daglige ledelsen av foretaket og er ansvarlig for interkontrollen, se § 9-12 og § 9-13 første ledd andre punktum. Kommunedirektørens rolle og ansvar for virksomheten i et kommunalt foretak er dermed redusert, og kommunedirektøren har f.eks. ikke instruksjons- og omgjøringsrett overfor foretakets daglige leder, se kommuneloven § 9-16 første ledd. Denne reguleringen kan tale for at det er enda mindre tilknytning mellom kommunedirektøren (som styremedlem i revisjonsselskapet) og revisjonen av et kommunalt foretak enn når revisoren reviderer delen av kommunens administrasjon som er kommunedirektørens ansvar.

Kontrollutvalgets og kommunestyrets håndtering av eventuelle saker der revisor vurderes å ikke oppfylle krav til uavhengighet og habilitet.

Verken kommuneloven eller forskrift om kontroll og revisjon regulerer den situasjonen der kontrollutvalget er uenig med revisors egenvurdering av uavhengigheten, eller der hvor kommunestyret synes være uenige med kontrollutvalgets vurdering av revisors uavhengighet.

Kontrollutvalget fører løpende kontroll på kommunestyret sin vegne, se kommuneloven § 23-1, jf. § 22-1. Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet, og det kommunestyret som avgjør hvordan rapporter og saker fra kontrollutvalget skal følges opp. Siden det er kommunestyret selv som velger revisjonsordning og revisor, se kommuneloven § 24-1 første og andre ledd, legger departementet også til grunn at et eventuelt bytte av revisor grunnet manglende uavhengighet må avgjøres av kommunestyret. En innstilling om endringer i valg av revisor må komme fra kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 24-1 tredje ledd.

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Edvard Thorolf Aspelund
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kommunal- og distriktsdepartementet
Kommunalavdelingen

Saksbehandler	Vår ref.	Deres ref.	Dato
Tom Øyvind Heitmann	KUSEK00551		28.09.2022

SPØRSMÅL OM REVISORS UAVHENGIGHET TIL EN KOMMUNE OG DENNE KOMMUNENS TO KOMMUNALE FORETAK

Bakgrunn

Hammerfest kommunes valgte revisor (revisjonsselskap) er det interkommunale revisjonsselskapet Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS (Vefik IKS). Samme revisjonsselskap er også revisor for Hammerfest kommunes to kommunale foretak – Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering KF.

I protokoll fra møte i eierorganet (representantskapet) i revisjonsselskapet Vefik IKS den 6. april 2022 framgår det at kommunedirektøren (rådmannen) i Hammerfest kommune på dette møtet ble valgt som styremedlem i dette revisjonsselskapets styre. Dette har kommunedirektøren bekreftet i epost til kontrollutvalgets sekretariat, datert 24. juni 2022.

Kommunedirektøren har sagt opp sin stilling som kommunedirektør, og etter det vi erfarer trår vedkommende ut av stillingen som kommunedirektør i desember 2022.

Dette innebærer at kommunedirektøren fra 6. april 2022 til desember 2022 på samme tid både er øverste administrative leder i Hammerfest kommune (som på sin side har to kommunale foretak) og er styremedlem i styret i det revisjonsselskap som reviderer Hammerfest kommune og dens to kommunale foretak. Etter desember 2022 vil kommunedirektøren sitte i styret i revisjonsselskapet, som reviderer tilbake i tid da vedkommende var kommunedirektør i kommunen (for eksempel regnskapsåret 2022, men også tidligere år).

Kontrollutvalget skulle behandle sak om spørsmålet om revisors uavhengighet på møte 29. juni 2022, men møtet ble avlyst.

Som en del av saksforberedelsen til neste møte i kontrollutvalget sendte kontrollutvalgets sekretariat en forespørsel til revisjonsselskapet (datert 17. august 2022) med spørsmål revisjonsselskapet har gjort noen vurderinger av sin uavhengighet til Hammerfest kommune og dens kommunale foretak sett i lys av at kommunens øverste administrative leder – kommunedirektøren (rådmannen) fra 6. april 2022 er valgt som medlem i revisjonsselskapets styre.

Kontrollutvalgets sekretariat hadde ikke mottatt noe svar fra revisjonsselskapet før neste møte i kontrollutvalget, som fant sted 6. september 2022, og har heller ikke mottatt noe skriftlig svar fra revisjonsselskapet etter dette tidspunkt (per 27. september 2022).

På kontrollutvalgets møte 6. september 2022 behandlet kontrollutvalget i sak 13/22 spørsmål om revisors uavhengighet. Til grunn for behandlingen av denne saken var sekretariatets saksframlegg med vedlegg, muntlig orientering fra sekretariatet, samt muntlig orientering fra revisjonsselskapet v/revisjonssjefen.

I dette møtet uttrykte revisjonssjefen blant annet at «*revisjonen er uavhengig til Hammerfest kommune og kommunens to kommunale foretak*» (jf. protokollen fra møtet).

I dette møtet orienterte sekretariatet kort om at revisjonsselskapet har avgitt to skriftlige uttalelser/erklæringer vedrørende sin uavhengighet etter den 6. april 2022 da kommunedirektøren ble valgt som styremedlem i revisjonsselskapet.

Den ene uttalelsen/erklæringen framgår av forordet til en rapport etter forvaltningsrevisjon i Hammerfest kommune, datert 19. august 2022. Her sier revisjonen følgende om sin vurdering av uavhengighet:

«Revisjonen har før igangsetting av forvaltningsrevisjonen og ved gjennomføring av undersøkelsen vurdert sin uavhengighet, jfr. kommunelovens § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet til det arbeidet som har blitt gjort.»

Uttalelsen/erklæringen nevner ikke det forhold at kommunedirektøren i Hammerfest kommune er valgt som styremedlem i revisjonsselskapet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for denne forvaltningsrevisjonen er revisjonsselskapets daglige leder/revisjonssjefen.

Den andre uttalelsen/erklæringen er gitt i oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors egenvurdering av uavhengighet, datert 29. april 2022. Her gjør oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor vurdering av sin uavhengighet til Hammerfest kommune - til den samme forvaltningsrevisjonen som er nevnt ovenfor. Vurderingen består av en rekke punkter, og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor konkluderer med at det ikke foreligger forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet. Heller ikke denne uttalelsen/erklæringen nevner det forhold at kommunedirektøren i Hammerfest kommune er valgt som styremedlem i revisjonsselskapet. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for denne forvaltningsrevisjonen er revisjonsselskapets daglige leder/revisjonssjefen.

Kontrollutvalget fattet følgende enstemmige vedtak i saken (sak 13/22):

«Kontrollutvalget viser til protokoll fra møte i eierorganet (representantskapet) i revisjonsselskapet Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS (Vefik IKS) den 6. april 2022. I denne protokollen framgår det at rådmannen (kommunedirektøren) i Hammerfest kommune ble valgt som styremedlem i dette revisjonsselskapet, som er Hammerfest kommunes valgte revisor.

På grunnlag av dette finner kontrollutvalget grunn til å stille spørsmål ved om kommunens valgte revisor - Vefik IKS – oppfyller de rettslige vilkår og yrkesetiske krav, som stilles til revisors uavhengighet til revidert(e) enhet(er), i dette tilfellet revisors uavhengighet til Hammerfest kommune, samt kommunens to kommunale foretak. Det samme gjelder spørsmålet om revisors habilitet.

Som følge av dette vedtar kontrollutvalget å gjøre følgende:

- *Kontrollutvalgets ber sekretariatet sende henvendelse til Vefik IKS der utvalget ber om at revisjonsselskapet gjør en vurdering av sin uavhengighet til Hammerfest kommune og dets 2 av 7 to kommunale foretak, som følge av at Hammerfest kommunes rådmann er valgt til styremedlem i revisjonsselskapet fra 6. april 2022.*
- *Kontrollutvalget ber sekretariatet sende forespørsel til Kommunal- og distriktsdepartementet, som omhandler spørsmål om revisors uavhengighet i tilfeller der kommunens rådmann (kommunedirektøren) er valgt til styremedlem i det revisjonsselskap som reviderer kommunen og dens kommunale foretak med mer. Sekretariatet kan også sende slik forespørsel til andre relevante instanser.*

I brevet til departementet må det også framgå at rådmannen skal slutte i stillingen som rådmann i desember 2022.

Leder i kontrollutvalget godkjenner brevet før det sendes til departementet.

- *På grunnlag av utredning fra sekretariatet behandler kontrollutvalget denne saken på nytt i et senere møte.»*

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Finanstilsynet kan utføre tilsynet med revisorer og revisjonsselskaper på ulike måter, blant annet som stedlig tilsyn, kontorbasert tilsyn, dokumentbasert tilsyn, tematisyn og annet tilsynsarbeid.

Det aktuelle revisjonsselskapet (Vefik IKS) er imidlertid ikke underlagt statlig tilsyn – gjennom Finanstilsynet, jf. lov om revisjon og revisorer (revisorloven).

Tilsynsrollen for revisjonsselskap som reviderer kommuner, og samtidig ikke reguleres av revisorloven, er per i dag overlatt til kommunestyre og kontrollutvalget. Vi viser i den sammenheng til lovforarbeidene til gjeldende kommunelov (NOU 2016: 4 Ny kommunelov) der kommunelovutvalget blant annet sier følgende om kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar for å ha en betryggende revisjon:

«Utvalget legger til grunn at i kommunestyrets og kontrollutvalgets ansvar for å ha en betryggende revisjon, ligger det også et selvstendig ansvar for å vurdere om revisors arbeid er et faglig og uavhengig grunnlag for å utøve tilsynet med den kommunale forvaltning.

I praksis betyr dette at kontrollutvalget må skaffe seg informasjon om revisor og revisjonsarbeidet, slik at utvalget kan gjøre seg en oppfatning av om arbeidet er uavhengig og i tråd med lov og forskrift.»

Krav til revisors uavhengighet

I henhold til lov, forskrift og yrkesetisk rammeverk stilles det krav om at revisor skal være uavhengig av revidert(e) enhet(er), som i dette tilfellet gjelder Hammerfest kommune og dens to kommunale foretak.

Vi viser i den sammenheng til (blant annet) følgende rettslige grunnlag som regulerer krav til revisors uavhengighet ved revisjon av kommuner og fylkeskommuner:

- I kommuneloven § 24-4 stilles det krav om at revisor skal være uavhengig.

- I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16 stilles det krav til revisors uavhengighet.

Her fremgår det at revisor ikke kan utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

- I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 17 settes det grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten. Her fremgår det at revisor ikke kan utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Vi kjenner ikke til noen uttalelser i konkrete saker/prinsipputtalelser fra Kommunal- og distriktsdepartementet som gjelder spørsmål om revisor uavhengighet.

I tillegg til de krav som stilles i lov og forskrift, finnes det bransjeetiske/yrkesetiske krav til revisors uavhengighet. I etiske retningslinjer for medlemmer i organisasjonen NKRF –Kontroll og revisjon i kommunene, som Hammerfest kommunes revisjon er medlem i, sies det for eksempel i punkt 1 at et medlem skal opptre slik at det ikke er tvil om vedkommendes uavhengighet, habilitet og integritet. Det sies videre at for å ha nødvendig tillit må medlemmene være uavhengige av oppdragsgiver og andre utenforstående interessegrupper. Et annet sted i retningslinjene sies det også at et annet forhold som kan oppfattes som en trussel mot objektiviteten er når det er eller oppleves å være for tette bånd mellom revisjonen og revidert enhet.

Vi vil videre vise til brev fra Finanstilsynet til KS Bedrift (datert 2. juli 2010) der det uttales følgende:

«Sett hen til departementets uttalelse om at revisjonsselskapet må ha avstand til forvaltningen av den kommunale virksomheten, bør heller ikke rådmenn eller andre med ledende stillinger innen den kommunale administrasjonen sitte i styret i revisjonsselskapet som reviderer foretak som kommunen har eierinteresser i».

Det kan videre nevnes at i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020) punkt 15 anbefales at ordfører og kommunedirektør (rådmann) ikke bør sitte i styret i selskaper.

Vi viser også i denne sammenheng til blant annet følgende rettslige grunnlag for krav til revisors uavhengighet regulert etter lov om revisjon og revisorer (revisorloven), som må antas å ha analogisk betydning for tolkningen av uavhengighetskravet til revisorer som reviderer kommuner, men som samtidig ikke er underlagt revisorloven:

- I revisorloven § 8-1 (overordnede krav til uavhengighet) sies det at revisor skal være uavhengig av den reviderte i hele oppdragsperioden. Det sies videre at revisor ikke skal utføre lovfestet revisjon hvis det foreligger en tilknytning mellom revisor og den reviderte som utgjør en risiko for egenkontroll, egeninteresse, partiskhet, fortrolighet eller press som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet. Det sies også at revisor heller ikke skal utføre en lovfestet revisjon hvis et foretak i revisors nettverk eller noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen, har en slik tilknytning til den reviderte.
- I revisorloven § 8-4 (deltakelse i beslutningstaking. Interessekonflikter) sies det at revisor eller noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen, skal ikke delta i den revidertes beslutningstaking. Det sies videre at revisor, et foretak i revisors nettverk, eller noen som deltar i eller kan påvirke utfallet av revisjonen, kan ikke ha et ansettelsesforhold, forretningsforhold eller annen forbindelse til den reviderte som kan medføre eller oppfattes å medføre en interessekonflikt.

Det må videre antas at Finanstilsynets lovforståelse i tilknytning til revisors uavhengighet til den revisjonspliktige i henhold til revisorloven har relevans og vekt også ved forståelsen av kravene til uavhengighet for et revisjonsselskap som reviderer kommuner (men likevel ikke er regulert av revisorloven).

Krav til revisors habilitet

I lovforarbeidene (Ot.prp. nr. 70 (2002-2003) Kommunal revisjon) legges det til grunn at interkommunale revisjonsselskap og dets ansatte er underlagt forvaltningslovens regler om habilitet. I lovproposisjonen sies det blant annet følgende:

«Kommunelovens krav til uavhengighet for revisor vil også omfatte eventuelle interkommunale revisjonsselskaper. For interkommunale selskaper etter lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999 nr. 6, vil i tillegg forvaltningslovens habilitetsregler komme til anvendelse, jf. lov om interkommunale selskaper § 15 første ledd og kommuneloven § 40 nr. 3. Den som er ansatt som revisor i et interkommunalt revisjonsselskap vil dermed også være underlagt de samme uavhengighets- og inhabilitetsregler som en revisor ansatt i den enkelte kommune.»

I forvaltningsloven § 6 framgår følgende:

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

- a. når han selv er part i saken;
- b. når han er i slekt eller svogerskap med en part i opp- eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som søsken;
- c. når han er eller har vært gift med eller er forlovet med eller er fosterfar, fostermor eller fosterbarn til en part;
- d. når han er verge eller fullmektig for en part i saken eller har vært verge eller fullmektig for en part etter at saken begynte;
- e. når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for
 - 1. et samvirkeforetak, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken, eller
 - 2. et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.

Er den overordnede tjenestemann ugild, kan avgjørelse i saken heller ikke treffes av en direkte underordnet tjenestemann i samme forvaltningsorgan.

Ugildhetsreglene får ikke anvendelse dersom det er åpenbart at tjenestemannens tilknytning til saken eller partene ikke vil kunne påvirke hans standpunkt og verken offentlige eller private interesser tilsier at han viker sete.

Litteratur om revisors uavhengighet

Vi vil også trekke fram følgende fra en masteroppgave om revisors uavhengighet og objektivitet:¹

«Det skilles ofte mellom formell og materiell (reell) uavhengighet.² Formell uavhengighet mangler når revisor har en slik tilknytning til den revisjonspliktige at tilknytningens karakter gir omverdenen grunn til å være i tvil om at kravene til objektivitet kan ivaretas. Materiell uavhengighet mangler når revisor lar utenforliggende hensyn påvirke sine vurderinger og ikke strengt holder seg til god revisjonsskikk inkludert de etiske regler. Revisorlovens §4-1 definerer en del tilknytninger, direkte og indirekte mellom revisor og den revisjonspliktige hvor den gir et forbud for revisor mot å påta seg revisjonsoppdrag. Det er to motiveringer for dette. Tilknytningen er slik at omverdenen kan være i tvil om revisjonen foretas med den nødvendige objektivitet, eller den er slik at det foreligger en betydelig risiko for at kravet til objektivitet ikke blir ivaretatt.»

Et annet sted i masteroppgaven sies det følgende:

«I tillegg til de veldefinerte tilknytninger mellom revisor og den daglige ledelse hos den revisjonspliktige som er beskrevet i revisjonslovens kapittel 4, og som forhindrer at revisor kan påta seg revisjonsoppdraget, kan det oppstå andre former for tilknytninger som kan representere trusler mot revisors objektivitet.³ Et langvarig og friksjonsløst samarbeid kan lede til redusert aktsomhet. Det kan utvikle seg et vennskap med revisjonsklientens nøkkelpersoner som kan føre til at revisor vegrer seg for å reise ubehagelige problemstillinger. For selskaper av allmenn interesse vil dette langt på vei kunne motvirkes ved de bestemmelser som nå er tatt inn i revisorloven om utskifting av ansvarlig revisor og forbudet mot at ansvarlig revisor innen to år etter avsluttet revisjonsoppdrag tiltrer ledende stilling hos den revisjonspliktige.»

Kommuneloven § 24-1 Valg av revisor – ved ansettelse av egen revisor

At det ikke skal være en under-/overordningsrelasjon mellom kommunens øverste administrative leder (kommunedirektøren) og de som reviderer kommunen finner man et klart eksempel på i det tilfelle der en kommune velger å ha egne ansatte revisorer.

I kommuneloven § 24-1 heter det blant annet at kommunestyret og fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i et interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med en annen revisor.

I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 8 om ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor heter det at «når kommunen eller fylkeskommunen har egen revisjon, er det kommunestyret eller fylkestinget selv som ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens leder. Det her videre at kontrollutvalget innstiller i slike saker, samt at revisjonens leder ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens øvrige ansatte.

Disse lov- og forskriftsbestemmelsene er ment å sikre at de som reviderer kommunen ikke er formelt (og reelt) underordnet kommunedirektøren. Dette for å sikre revisors uavhengighet til den de reviderer.

¹ Revisors uavhengighet og objektivitet. Masteroppgave – Det juridiske fakultet – Universitetet i Oslo, 2010: <https://core.ac.uk/download/pdf/30870362.pdf>

² Revisors uavhengighet og objektivitet. Masteroppgave – Det juridiske fakultet – Universitetet i Oslo, 2010, på side 11: <https://core.ac.uk/download/pdf/30870362.pdf>

³ Revisors uavhengighet og objektivitet. Masteroppgave – Det juridiske fakultet – Universitetet i Oslo, 2010, på side 41: <https://core.ac.uk/download/pdf/30870362.pdf>

Kommunedirektørens myndighet og oppgaver i kommunen

En kommunedirektørs ansvar og oppgaver i en kommune er vel kjent for departementet, men vi nevner likevel følgende:

I kommuneloven § 13-1 om kommunedirektørens myndighet og oppgaver heter det at kommunestyret og fylkestinget ansetter selv en kommunedirektør, som skal være leder av kommunens og fylkeskommunens administrasjon. Det heter videre at kommunedirektøren skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen, med de unntak som følger av lov, og innenfor de instruks, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir. Det heter også følgende:

- Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.
- Kommunedirektøren skal påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer, blir iverksatt uten ugrunnet opphold. Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske eller rettslige forhold som har sentral betydning for iverksettingen av vedtaket, skal han eller hun gjøre det folkevalgte organet oppmerksom på dette på en egnet måte.
- Kommunedirektøren har møte- og talerett i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, med unntak av kontrollutvalget. Kommunedirektøren kan la en av sine underordnede utøve denne retten på sine vegne.
- Et folkevalgt organ kan gi kommunedirektøren myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget selv har bestemt noe annet.
- Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov.

Kommunedirektørens oppgaver og myndighet overfor kommunale foretak

En kommunedirektørs ansvar og oppgaver overfor kommunale foretak er vel kjent for departementet, men vi nevner likevel følgende:

I kommuneloven § 9-1 om opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak heter det at kommunestyret eller fylkestinget skal selv treffe vedtak om opprettelse av kommunale eller fylkeskommunale foretak og skal velge styre og fastsette vedtekter for foretaket.

Til dette vil vi nevne at det er kommunedirektøren som skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, samt skal påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer, blir iverksatt uten ugrunnet opphold. Dette gjelder også for opprettelse og nedleggelse av kommunale foretak.

I kommuneloven § 9-1 heter det videre at kommunale og fylkeskommunale foretak er en del av kommunen eller fylkeskommunen.

Til dette vil vi nevne at kommunale foretaks virksomhet (herunder økonomi) er en del av kommunens virksomhet og økonomi. Dette medfører at kommunedirektøren i sin saksforberedelse og i sin iverksetting av vedtak, både formelt og uformelt, samt direkte og indirekte har innflytelse på et kommunalt foretaks virksomhet gjennom de beslutninger som tas i kommunen administrasjon og folkevalgte organer.

I kommuneloven § 9-10 om vedtak som må godkjennes av kommunestyret eller fylkestinget heter det at det i vedtektene kan det fastsettes at styrets vedtak i nærmere angitte saker må godkjennes av kommunestyret eller fylkestinget selv for å være bindende for kommunen eller fylkeskommunen.

Til dette vil vi nevne at det er kommunedirektøren som skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, samt skal påse at vedtak som treffes av folkevalgte organer, blir iverksatt uten ugrunnet opphold. Dette gjelder også for opprettelse og nedleggelse av kommunale foretak.

I kommuneloven § 9-16 om forholdet til kommunens eller fylkeskommunens administrasjon heter det at kommunedirektøren i kommunen eller fylkeskommunen ikke har instruksjons- eller omgjøringsrett overfor foretakets daglige leder. Imidlertid heter det videre at kommunedirektøren kan instruere styret og daglig leder om at et vedtak i foretaket ikke skal iverksettes før kommunestyret eller fylkestinget har behandlet saken.

Kommunedirektøren skal gis anledning til å uttale seg før styret treffer vedtak i saker som også skal behandles av kommunestyret eller fylkestinget. Uttalelsen skal legges fram for styret i foretaket når styret skal behandle saken. Styrets vedtak skal sendes til kommunestyret eller fylkestinget via kommunedirektøren.

I kommuneloven § 14-6 om årsregnskap og bokføring framgår det at kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide følgende årsregnskap:

- a. regnskap for kommunekassen eller fylkeskommunekassen
- b. regnskap for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- c. regnskap for annen virksomhet som er en del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt, og som skal ha eget regnskap i medhold av lov eller forskrift
- d. samlet regnskap for kommunen eller fylkeskommunen som juridisk enhet.

Til dette vil vi nevne at det er kommunedirektøren som skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Det er videre slik at kommunedirektøren skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen, med de unntak som følger av lov, og innenfor de instruks, retningslinjer eller pålegg kommunestyret eller fylkestinget gir. Utarbeidningen av de regnskap som er nevnt ovenfor tilligger i all hovedsak kommunedirektøren.

Styrets funksjoner i et interkommunalt selskap

Som tidligere nevnt er den personen som er kommunedirektør i den kommunen som det interkommunale revisjonsselskapet reviderer, valgt som styremedlem i dette selskapet.

Dette betyr at vedkommende skal utfylle en formell funksjon (verv) i et kollegialt organ (styret) som har et vist ansvar og oppgaver i selskapet, også overfor daglig leder (som i det nevnte selskapet også har tittelen revisjonssjef og er oppdragansvarlig revisor i flere kommuner).

I lov om interkommunale selskap (IKS-loven) § 13 om styrets myndighet heter det at forvaltningen av selskapet hører under styret, som har ansvar for en tilfredsstillende organisasjon av selskapets virksomhet. Det heter videre at styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål, selskapsavtalen, selskapets årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet, og skal sørge for at bokføringen og formuesforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. Det heter også at styret skal føre tilsyn med daglig leders ledelse av virksomheten.

Vi vil også nevne at forståelsen av bestemmelsene i aksjeloven og selskapsloven, herunder bestemmelsene om styrets ansvar i aksjeloven, vil ha betydning for tolkningen av styrets ansvar etter IKS-loven.⁴

I IKS-loven § 14 om daglig leder heter det blant annet at selskapet skal ha en daglig leder som ansettes av styret med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at daglig leder ansettes av representantskapet. Det heter videre at daglig leder forestår den daglige ledelse av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som styret har gitt.

Generelt sett har altså et styre i et interkommunalt selskap både et forvaltningsansvar overfor selskapet, et tilsynsansvar overfor daglig leder (og ansatte) i selskapet, samt instruksjons- og omgjøringsrett overfor beslutninger foretatt av den daglige ledelsen.⁵ I tillegg må det ikke glemmes at den formelle funksjonen også ofte utfylles av mer uformelle funksjoner og relasjoner.

Spørsmål til departementet

Da det aktuelle interkommunale revisjonsselskapet, som tidligere nevnt, ikke er gjenstand for tilsyn hos Finanstilsynet (jf. revisorloven), retter vi følgende spørsmål til Kommunal- og distriktsdepartementet:

Spørsmål vedrørende revisors uavhengighet til kommunen:

1. Vil det interkommunale revisjonsselskapet oppfylle kravet til revisors uavhengighet overfor kommunen dersom personen som er ansatt som kommunens kommunedirektør på samme tid er valgt som medlem i styret i det interkommunale revisjonsselskapet som reviderer kommunen?
2. Personen som er ansatt som kommunedirektør i kommunen ble ansatt som kommunedirektør i kommunen 1. januar 2009, har sagt opp stillingen og trår visstnok ut av stillingen i desember 2022. Vedkommende ble valgt som styremedlem i det interkommunale revisjonsselskapet den 6. april 2022.

Dersom man legger til grunn at revisor ikke oppfyller kravet til uavhengighet i dette tilfellet:

2.1

For hvilket tidsrom vil revisor ikke være uavhengig overfor kommunen – både tilbake i tid og framover i tid?

Spørsmål vedrørende revisor uavhengighet til kommunalt foretak:

3. Vil det interkommunale revisjonsselskapet oppfylle kravet til revisors uavhengighet overfor en kommunes kommunale foretak dersom kommunens kommunedirektør på samme tid er valgt som medlem i styret i det interkommunale revisjonsselskapet som reviderer det kommunale foretaket?
4. Personen som er ansatt som kommunedirektør i kommunen ble ansatt som kommunedirektør i kommunen 1. januar 2009, har sagt opp stillingen og trår visstnok ut av stillingen i desember 2022. Vedkommende ble valgt som styremedlem i det interkommunale revisjonsselskapet den 6. april 2022.

⁴ Bjelle, Knudsen og Arbakke. Kommunale selskaper og foretak – Kommentarutgave. 2001. Kommuneforlaget, på side 156.

⁵ Woxholt. Selskapsrett. Gyldendal Norsk Forlag, 2007, på side 167-169.

Dersom man legger til grunn at revisor ikke oppfyller kravet til uavhengighet i dette tilfelle

4.1

For hvilket tidsrom vil revisor ikke være uavhengig overfor det kommunale foretaket – både tilbake i tid og framover i tid?

Spørsmål vedrørende kontrollutvalgets og kommunestyrets håndtering av slike saker:

- 5.** På hvilken måte skal kontrollutvalget forholde seg til det eventuelle tilfelle at revisor fra kontrollutvalgets side vurderes å ikke oppfylle kravene til revisors uavhengighet?

5.1 Skal kontrollutvalget da utrede og sende sak med innstilling om dette til kommunestyret (herunder valg av ny revisor)?

5.2 Hvordan skal kontrollutvalget forholde seg til det eventuelle tilfelle at kommunestyret gjør en annen vurdering av dette enn det kontrollutvalget gjør (altså at kommunestyret i motsetning til kontrollutvalget vurderer at revisor oppfyller kravene til revisors uavhengighet)?

5.3 Hvordan skal man på generelt grunnlag forholde seg til det eventuelle tilfelle at revisor på åpenbart objektivt grunnlag ikke oppfyller kravene til revisors uavhengighet, men at kontrollutvalget og/eller kommunestyret likevel ikke ser grunn til å gjøre noe i sakens anledning?

Spørsmål vedrørende eventuell karenstid:

- 6.** Styret i Vefik er nærmeste utøvende leder for revisjonssjefen og fungerer også som saksbehandler og møtesekretær for styret. Revisjonssjefen i selskapet Vefik har også rollen som oppdragsansvarlig revisor for forvaltningsrevisjoner i Hammerfest kommune (herunder de kommunale foretakene).

6.1 Hvis Kommunal- og distrikts departementet mener at det er uheldig sammenblanding av roller, hvor lang karenstid er det naturlig at rådmannen har etter at han er gått ut av sin stilling.

Med vennlig hilsen

På vegne av kontrollutvalget i Hammerfest kommune

Tom Øyvind Heitmann
Seniorrådgiver

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00876

Sak 16/23

JURIDISK BETENKNING - OM FORHOLDET MELLOM KOMMUNELOVEN § 24-1 TREDJE LEDD OG FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON § 13

Saksdokumenter:

- Juridisk betenkning fra professor emeritus dr. juris Erik Magnus Boe – Om forholdet mellom kommuneloven § 24-1 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13, datert 6. februar 2023 (vedlagt)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget viser til kommunestyret i Hammerfest sitt vedtak i sak 53/22 på møte 9. juni 2022 der kommunestyret blant annet vedtok at Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS og KomRev NORD IKS slås sammen til ett selskap fra 1.7.2023. Saken ble behandlet og vedtak ble fattet uten at kontrollutvalget fikk utøve sin lovbestemte innstillingsrett til kommunestyret i henhold til kommuneloven § 24 andre og tredje ledd. Dette til tross for at kontrollutvalget hadde gjort blant annet ordfører, kommunedirektør og kommunestyret oppmerksom på kontrollutvalgets lovbestemte innstillingsrett til kommunestyret i saker som gjelder valg av revisor for kommunen.

Kontrollutvalget viser til juridisk betenkning fra professor emeritus dr. juris Erik Magnus Boe – om forholdet mellom kommuneloven § 24-1 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13, datert 6. februar 2023.

Kontrollutvalget registrerer at det i den juridiske betenkningen blir konkludert med følgende:

«Uansett hvor galt forskriften § 13 er blitt tolket av interkommunale revisjonsselskap og ordførere/kommunedirektører (senere med støtte fra kommunestyret) i det aktuelle tilfellet, er det enda mindre forståelig hvordan de nevnte institusjonene kunne få seg til å se bort fra det grunnleggende trinnhøydeprinsippet i norsk rett – lex superiorprinsippet – som bestemmer det selvfølgelige at ingen forskrift kan fravike lov uten hjemme i loven selv.

Kontrollutvalgets innstilling skulle ha vært innhentet i den foreliggende saken før det ble bestemt hvordan den interkommunale revisjonen skal foregå.»

Kontrollutvalget merker seg at den juridiske betenkningen støtter kontrollutvalgets forståelse av regelverket når det gjelder kontrollutvalgets innstillingsrett til kommunestyret i saker som gjelder sammenslåing av to interkommunale revisjonsselskap, som skal være kommunens valgte revisor.

Kontrollutvalget sender den juridiske betenkningen til kommunestyret.

Saksopplysninger:

Sekretariatet har mottatt en juridisk betenkning fra professor emeritus dr. juris Erik Magnus Boe – om forholdet mellom kommuneloven § 24-1 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13, datert 6. februar 2023.

Nedenfor gjengis denne juridiske betenkningen i sin helhet:

«OM FORHOLDET MELLOM KOMMUNELOVEN § 24,1 TREDJE LEDD OG FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON § 23

1. Oppdraget

På vegne av Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS har Seniorrådgiver Tom Øyvind Heitmann bedt meg om å avgi en juridisk betenkning om hvorvidt kommunestyret kan beslutte å slå sammen et interkommunalt revisjonsselskap med et annet slikt selskap uten at kontrollutvalgene i de aktuelle kommunene har fått anledning til å avgi innstilling i sakens anledning.

2. Det rettslige utgangspunktet

Kommuneloven § 24-1 første og annet ledd legger myndighet til kommunestyret å bestemme om kommunen skal ha egen revisor og hvilken revisor det i så fall skal være, mens § 24-1 tredje ledd fastlegger hvordan saksbehandlingen skal være. § 24-1 tredje ledd sier forbeholdsløst:

«Vedtak etter første og andre ledd treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.»

Jeg har sjekket lovforarbeidene for å undersøke om det på tross av ordlyden har vært forutsatt unntakstilfeller hvor valg av revisjonsordning og valg av revisor ikke trenger å skje etter innstilling fra kontrollutvalget i den aktuelle kommunen. Det står ingen ting i Prop.L 46L (2017-2018) om tenkelige unntakssituasjoner. Tvert sies det rett ut om myndigheten til kontrollutvalget til å innstille til vedtak om revisjonsordning og valg av revisor at «Dette innebærer at innstillingsretten omfatter både valg av revisjonsordning og valg av revisor.» Innstillingsretten for kontrollutvalget gjelder selv «der hvor det er tale om å bytte revisor innenfor en og samme revisjonsordning.» (Begge sitatene står på side 407 i Prop. 46L (2017-2018))

Lovens tale er følgelig krystallklar.

3. Hva bestemmer forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13?

a). Første ledd i forskriften – som har overskriften «Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning eller omorganisering av revisors virksomhet» – lyder slik:

«Hvis flere revisjonsselskaper slår seg sammen, viderefører det nye selskapet de revisjonsoppdragene som selskapene hadde før sammenslutningen. Det samme gjelder ved selskapsrettslig omorganisering av et revisjonsselskap, og når en personlig drevet revisjonsvirksomhet tas opp i et revisjonsselskap.» Bestemmelsen regulerer rettstilstanden til revisor. Skjer det organisatoriske endringer i revisjonsforholdene, hviler de tidligere oppdragene og revisjonsforpliktelsene på det nye eller omorganiserte selskapet. Bestemmelsen er følgelig ingen normering av hvordan kommunen skal gå frem når det skjer en omorganisering av revisjonsvirksomheten. Etter ordlyden er den ene og alene en regel om revisjonsselskapenes indre forhold, altså en bestemmelse om selskapets rettigheter og plikter. Indirekte og forutsetningsvis er det også en regel som tillater endringer i selskapsrevisjonen. Men fortsatt altså ingen regel om hvordan kommunen skal gå frem når endringen skjer.

b) § 13 annet ledd i forskriften lyder slik:

«Overføring av revisjonsoppdrag etter første ledd begrenser ikke oppdragsgiverens adgang til å bytte revisor.»

Heller ikke denne bestemmelsen har å gjøre med saksbehandlingen når revisjonsoppdrag overføres. Bestemmelsen sier bare at kommunen da kan bytte til et annet revisjonsselskap hvis kommunen ønsker det.

c) § 13 tredje ledd i forskriften er derimot en bestemmelse om saksbehandlingen. § 13 tredje ledd lyder slik:

«Et selskap eller en person som nevnt i første ledd skal uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til oppdragsgiveren om sammenslutning, omorganisering eller opptak.»

Saksbehandlingen gjelder imidlertid revisjonsselskapets plikter, ikke hvordan kommunen må gå frem når organisatoriske endringer skjer. Bestemmelsen har av den grunn like lite å gjøre med innstillingsretten til kontrollutvalget som de to foregående leddene i forskriften (a og b foran).

For meg er det uforståelig at § 13 i forskriften om kontrollvalg og revisjon kan leses slik som interkommunale revisjonsselskap og ordførere/kommunedirektører (senere med støtte fra kommunestyret) tydeligvis har gjort. Forutsetningen for forskriften § 13 er opplagt at fremgangsmåten ved å ta stilling til revisjonsendringene følger reglene i kommuneloven, det vil si at kontrollutvalget får avgjøre innstilling i sakens anledning.

4. Forholdet mellom kommuneloven og forskrift om kontrollvalg og revisjon

I tillegg kommer umuligheten av at en forskrift skal kunne gi en hjemmel som loven forbyr. Det er en grunnsetning i vår rettsorden at forskrift kun kan supplere eller presisere det som følger av lov. Enhver forskrift må holdes innenfor lovens ramme. Skulle fremgangsmåten i § 24-1 tredje ledd i loven kunne fravikes – det vil si innstillingsretten til kontrollutvalget – måtte loven ha gitt hjemmel til å etablere unntaket. Noen slik hjemmel foreligger ikke i kommuneloven. Tvert om: § 24-1 tredje ledd står der like klar og kategorisk som før.

5. Hvem har ansvar for at kontrollutvalg ble sjaltet ut?

Såfremt det stemmer at de som skal revideres, selv har saksutredet og foreslått vedtaket uten at lovens regel om kontrollutvalgets innstillingsrett er blitt fulgt, kan en reise spørsmål om rettslig

systemsvikt. Den slags feil er beskrevet i min bok Erik Magnus Boe: Forsvarlig forvaltning, 2018 side 155-199.

Ettersom rettslige systemgrenser er mindre klare enn rettstilstanden for å kunne si om en lov- eller forskriftstolkning er juridisk holdbar eller ikke, og for øvrig forutsetter inngående kjennskap til sakens detaljer som jeg ikke har, går jeg ikke videre med denne siden av saken.

6. Konklusjon

Uansett hvor galt forskriften § 13 er blitt tolket av interkommunale revisjonsselskap og ordførere/kommunedirektører (senere med støtte fra kommunestyre) i det aktuelle tilfellet (3), er det enda mindre forståelig hvordan de nevnte institusjonene kunne få seg til å se bort fra det grunnleggende trinnhøydeprinsippet i norsk rett – lex superiorprinsippet – som bestemmer det selvfølgelig at ingen forskrift kan fravike lov uten hjemme i loven selv (4 jf. 2).

Kontrollutvalgets innstilling skulle ha vært innhentet i den foreliggende saken før det ble bestemt hvordan den interkommunale revisjonen skal foregå.»

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet viser til kommunestyret i Hammerfest sitt vedtak i sak 53/22 på møte 9. juni 2022 der kommunestyret blant annet vedtok at Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS og KomRev NORD IKS slås sammen til ett selskap fra 1.7.2023. Saken ble behandlet og vedtak ble fattet uten at kontrollutvalget fikk utøve sin lovbestemte innstillingsrett til kommunestyret i henhold til kommuneloven § 24 andre og tredje ledd. Dette til tross for at kontrollutvalget hadde gjort blant annet ordfører, kommunedirektør og kommunestyret oppmerksom på kontrollutvalgets lovbestemte innstillingsrett til kommunestyret i saker som gjelder valg av revisor for kommunen.

Sekretariatet viser videre til juridisk betenkning fra professor emeritus dr. juris Erik Magnus Boe – om forholdet mellom kommuneloven § 24-1 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13, datert 6. februar 2023.

Sekretariatet registrerer at det i den juridiske betenkningen blir konkludert med følgende:

«Uansett hvor galt forskriften § 13 er blitt tolket av interkommunale revisjonsselskap og ordførere/kommunedirektører (senere med støtte fra kommunestyre) i det aktuelle tilfellet, er det enda mindre forståelig hvordan de nevnte institusjonene kunne få seg til å se bort fra det grunnleggende trinnhøydeprinsippet i norsk rett – lex superiorprinsippet – som bestemmer det selvfølgelig at ingen forskrift kan fravike lov uten hjemme i loven selv.

Kontrollutvalgets innstilling skulle ha vært innhentet i den foreliggende saken før det ble bestemt hvordan den interkommunale revisjonen skal foregå.»

Sekretariatet gjør kontrollutvalget oppmerksom på at den juridiske betenkningen støtter kontrollutvalgets forståelse av regelverket når det gjelder kontrollutvalgets innstillingsrett til kommunestyret i saker som gjelder sammenslåing av to interkommunale revisjonsselskap, som skal være kommunens valgte revisor.

Sekretariatet tilrår derfor at kontrollutvalget sender den juridiske betenkningen til kommunestyret, og gjør kommunestyret oppmerksom på det som er nevnt ovenfor. Vi viser i den sammenheng til vårt forslag til vedtak i denne saken.

Betenkning fra professor emeritus dr juris Erik Magnus Boe

3. februar 2023

Om forholdet mellom kommuneloven § 24,1 tredje ledd og forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 23

1. Oppdraget

På vegne av Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS har Seniorrådgiver Tom Øyvind Heitmann bedt meg om å avgi en juridisk betenkning om hvorvidt kommunestyret kan beslutte å slå sammen et interkommunalt revisjonsselskap med et annet slikt selskap uten at kontrollutvalgene i de aktuelle kommunene har fått anledning til å avgi innstilling i sakens anledning.

2. Det rettslige utgangspunktet

Kommuneloven § 24-1 *første og annet* ledd legger myndighet til kommunestyret å *bestemme* om kommunen skal ha egen revisor og hvilken revisor det i så fall skal være, mens § 24-1 *tredje* ledd fastlegger hvordan *saksbehandlingen* skal være. § 24-1 tredje ledd sier forbeholdsløst:

«Vedtak etter første og andre ledd treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.»

Jeg har sjekket lovforarbeidene for å undersøke om det på tross av ordlyden har vært forutsatt unntakstilfeller hvor valg av revisjonsordning og valg av revisor ikke trenger å skje etter innstilling fra kontrollutvalget i den aktuelle kommunen. Det står ingen ting i Prop.L 46L (2017-2018) om tenkelige unntakssituasjoner. Tvert sies det rett ut om myndigheten til kontrollutvalget til å innstille til vedtak om revisjonsordning og valg av revisor at

«Dette innebærer at innstillingsretten omfatter både valg av revisjonsordning og valg av revisor.»

Innstillingsretten for kontrollutvalget gjelder selv

«der hvor det er tale om å bytte revisor innenfor en og samme revisjonsordning.»

(Begge sitatene står på side 407 i Prop. 46L (2017-2018))

Lovens tale er følgelig krystallklar.

3. Hva bestemmer forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 13?

a). Første ledd i forskriften – som har overskriften «Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning eller omorganisering av revisors virksomhet» – lyder slik:

«Hvis flere revisjonsselskaper slår seg sammen, viderefører det nye selskapet de revisjonsoppdragene som selskapene hadde før sammenslutningen. Det samme gjelder ved selskapsrettslig omorganisering av et revisjonsselskap, og når en personlig drevet revisjonsvirksomhet tas opp i et revisjonsselskap.»

Bestemmelsen regulerer rettstilstanden til revisor. Skjer det organisatoriske endringer i revisjonsforholdene, hviler de tidligere oppdragene og revisjonsforpliktelsene på det nye eller omorganiserte selskapet. Bestemmelsen er følgelig ingen normering av *hvordan kommunen* skal gå frem når det skjer en omorganisering av revisjonsvirksomheten. Etter ordlyden er den ene og alene en regel om *revisjonsselskapenes indre forhold*, altså en bestemmelse om selskapets rettigheter og plikter. Indirekte og forutsetningsvis er det også en regel som tillater endringer i selskapsrevisjonen. Men fortsatt altså ingen regel om *hvordan kommunen skal gå frem* når endringen skjer.

b) § 13 annet ledd i forskriften lyder slik:

«Overføring av revisjonsoppdrag etter første ledd begrenser ikke oppdragsgiverens adgang til å bytte revisor.»

Heller ikke denne bestemmelsen har å gjøre med saksbehandlingen når revisjonsoppdrag overføres. Bestemmelsen sier bare at kommunen da kan bytte til et annet revisjonsselskap hvis kommunen ønsker det.

c) § 13 tredje ledd i forskriften er derimot en bestemmelse om saksbehandlingen. § 13 tredje ledd lyder slik:

«Et selskap eller en person som nevnt i første ledd skal uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til oppdragsgiveren om sammenslutning, omorganisering eller opptak.»

Saksbehandlingen gjelder imidlertid *revisjonsselskapets* plikter, ikke hvordan kommunen må gå frem når organisatoriske endringer skjer. Bestemmelsen har av den grunn like lite å gjøre med innstillingsretten til kontrollutvalget som de to foregående leddene i forskriften (a og b foran).

For meg er det uforståelig at § 13 i forskriften om kontrollvalg og revisjon kan leses slik som interkommunale revisjonsselskap og ordførere/kommunedirektører (senere med støtte fra kommunestyre) tydeligvis har gjort. Forutsetningen for forskriften § 13 er opplagt at *fremgangsmåten* ved å ta stilling til revisjonsendringene følger reglene i kommuneloven, det vil si at kontrollutvalget får avgi innstilling i sakens anledning.

4. Forholdet mellom kommuneloven og forskrift om kontrollutvalg og revisjon

I tillegg kommer umuligheten av at en *forskrift* skal kunne gi en hjemmel som *loven* forbyr. Det er en grunnsetning i vår rettsorden at forskrift kun kan supplere eller presisere det som følger av lov. *Enhver forskrift må holdes innenfor lovens ramme*. Skulle fremgangsmåten i § 24-1 tredje ledd i loven kunne fravikes – det vil si innstillingsretten til kontrollutvalget –

måtte *loven* ha gitt hjemmel til å etablere unntaket. Noen slik hjemmel foreligger ikke i kommuneloven. Tvert om: § 24-1 tredje ledd står der like klar og kategorisk som før.

5. Hvem har ansvar for at kontrollutvalg ble sjaltet ut?

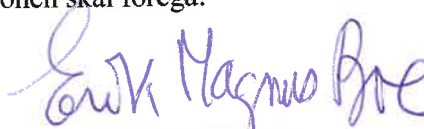
Såfremt det stemmer at de som skal revideres, selv har saksutredet og foreslått vedtaket uten at lovens regel om kontrollutvalgets innstillingsrett er blitt fulgt, kan en reise spørsmål om rettslig systemsvikt. Den slags feil er beskrevet i min bok *Erik Magnus Boe: Forsvarlig forvaltning*, 2018 side 155-199.

Ettersom rettslige systemgrenser er mindre klare enn rettstilstanden for å kunne si om en lov- eller forskriftstolking er juridisk holdbar eller ikke, og for øvrig forutsetter inngående kjennskap til sakens detaljer som jeg ikke har, går jeg ikke videre med denne siden av saken.

6. Konklusjon

Uansett hvor galt forskriften § 13 er blitt tolket av interkommunale revisjonsselskap og ordførere/kommunedirektører (senere med støtte fra kommunestyre) i det aktuelle tilfellet (3), er det enda mindre forståelig hvordan de nevnte institusjonene kunne få seg til å se bort fra det grunnleggende trinnhøydeprinsippet i norsk rett – *lex superior*prinsippet – som bestemmer det selvfølgelig at ingen forskrift kan fravike lov uten hjemme i loven selv (4 jf. 2).

Kontrollutvalgets innstilling skulle ha vært innhentet i den foreliggende saken før det ble bestemt hvordan den interkommunale revisjonen skal foregå.

Erik Magnus Boe

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00777

Sak 17/23

HENVENDELSE FRA INNBYGGER - BEKYMNING DRIFT AV ELEVBEDRIFT

Saksdokumenter:

- Særutskrift til innbygger – Vedtak i kontrollutvalget i sak 10/23 Referatsaker – Referatsak 2/23, datert 6. mars 2023
- Henvendelse fra innbygger - diverse eposter og dokumenter mottatt fra innbygger, datert januar 2023

Sekretariatets tilrådning:

Sekretariatet har ikke noen tilrådning i denne saken.

Saksopplysninger:

I januar 2023 mottok kontrollutvalgets sekretariat en henvendelse med vedlegg fra innbygger med tittelen «Bekymring» vedrørende elevbedrift.

Den nevnte henvendelsen var referatsak på møte i kontrollutvalget 22. februar 2022 – Sak 10/23 Referatsaker – Referatsak 2/23. Kontrollutvalget vedtok at kommunedirektøren/oppvekstsjefen inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette.

Sekretariatet har invitert representanter fra administrasjonen i Hammerfest kommune om å orientere kontrollutvalget i møte 9. mai 2023.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet har ikke gjort noen vurderinger i denne saken.
Sekretariatet har ikke noen tilrådning i denne saken.

Tom Øyvind Heitmann

Emne: VS: Særutskrift til innbygger - Svar på henvendelse om elevbedrift
Vedlegg: Særutskrift til innbygger - Svar på henvendelse om elevbedrift.pdf

Fra: Tom Øyvind Heitmann
Sendt: mandag 6. mars 2023 11.02
Til:
Emne: Særutskrift til innbygger - Svar på henvendelse om elevbedrift

Hei.

Vi viser til din henvendelse til kontrollutvalget i Hammerfest kommune per epost, datert 24. januar 2023 vedrørende bekymring – drift av elevbedrift.

Kontrollutvalget behandlet din henvendelse i sak 10/23 – Referatsak 2/23.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

Kommunedirektøren/oppvekstsjefen inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette

Vi viser til vedlagte særutskrift.

For nærmere informasjon om kontrollutvalgets oppgaver viser vi til følgende:

Kommuneloven - Kapittel 23. Kontrollutvalgets virksomhet:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83?q=kommuneloven>

Veileder for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget:

<https://www.fkt.no/wp-content/uploads/2022/06/15.08.22-veileder-handtering-av-henvendelser-til-kontrollutvalget-.pdf>

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune:

<https://kusek.no/hammerfest-kommune/>

Med vennlig hilsen

Tom Øyvind Heitmann
Seniorrådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Cállingoddi SGO
tom.oyvind.heitmann@kusek.no
Tlf: 918 72 937

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SÆRUTSKRIFT

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	22. februar 2023	J.nr:	KUSEK00777

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune behandlet i sak 10/23 – Referatsak 2/23 – Bekymring drift av elevbedrift, på møte 22. februar 2023.

Nedenfor framgår kontrollutvalgets behandling og vedtak i saken:

SAK 10/23 – Referatsak 2/23

HENVENDELSE FRA INNBYGGER - BEKYMNING DRIFT AV ELEVBEDRIFT

Kontrollutvalgets vedtak:

Kommunedirektøren/oppvekstsjefen inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette.

Behandling:

Leder i kontrollutvalget fremmet følgende forslag til vedtak:

- *Kommunedirektøren/oppvekstsjefen inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette.*

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets tilråkning:

Referatsak 2/23 tas til orientering.

Sekretariatet vurderer i samråd med leder i kontrollutvalget om henvendelsen er en sak for kontrollutvalget.

Tom Øyvind Heitmann

Emne:

VS: Foreløpig svar på henvendelse - Bekymring

Fra:

Sendt: torsdag 26. januar 2023 21.05

Til: Tom Øyvind Heitmann <tom.oyvind.heitmann@kusek.no>

Kopi: Kate M. Larsen <kate.m.larsen@kusek.no>

Emne: Re: Foreløpig svar på henvendelse - Bekymring

Hei,
takkt for svar.

Grunnen til at denne er sendt til dere, er at andre, etter det jeg forstår, gjennom ulike kanaler, har forsøkt å ta det opp med kommunen før, men at det ikke har blitt noen endringer av det. Det er også ønsket mitt om å være anonym som gjør at jeg har sendt det til dere.

Hilsen

On Thursday, January 26, 2023, 3:56:58 PM GMT+1, Tom Øyvind Heitmann <tom.oyvind.heitmann@kusek.no> wrote:

Foreløpig svar på henvendelse – Bekymring

Hei.

Vi viser til din henvendelse til kontrollutvalget i Hammerfest kommune per epost, datert 24. januar 2023.

Vi bekrefter med dette å ha mottatt din henvendelse.

Vi kommer etter hvert til gjøre en vurdering av din henvendelse, herunder om kontrollutvalgets sekretariat/kontrollutvalget er rette instans for videre behandling av henvendelsen/saken.

For nærmere informasjon om kontrollutvalgets oppgaver viser vi til følgende:

Kommuneloven - Kapittel 23. Kontrollutvalgets virksomhet:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83?q=kommuneloven>

Veileder for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget:

<https://www.fkt.no/wp-content/uploads/2022/06/15.08.22-veileder-handtering-av-henvendelser-til-kontrollutvalget-.pdf>

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune:

<https://kusek.no/hammerfest-kommune/>

Med vennlig hilsen

Tom Øyvind Heitmann

Seniorrådgiver

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS

Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Cállingoddi SGO

tom.oyvind.heitmann@kusek.no

Tlf: 918 72 937

Tom Øyvind Heitmann

Emne: VS: Bekymring
Vedlegg: akkarfjord hostell - info om booking.tiff; akkarfjord hostell - info om Elevbedrift.tiff; akkarfjord hostell - egen fane på skolens hjemmeside.tiff

Fra: Kate M. Larsen <kate.m.larsen@kusek.no>
Sendt: tirsdag 24. januar 2023 12.15
Til: Tom Øyvind Heitmann <tom.oyvind.heitmann@kusek.no>
Emne: VS: Bekymring

Fra:
Sendt: tirsdag 24. januar 2023 10:49
Til: Kate M. Larsen <kate.m.larsen@kusek.no>
Emne: Bekymring

Hei,
jeg har en bekymring om drift av en elevbedrift lærer elevene å holde lover og regler, eller å unngå dem, se nedenfor. Jeg vil at denne bekymringen skal være anonym, for det er allerede nok utestening og mobbing av de som vil at lover og regler skal overholdes.
Hilsen

Bekymring drift av elevbedrift ved Akkarfjord oppvekstsenter (Sørøya)

Akkarfjord oppvekstsenter oppgir på sine hjemmesider at de har et hostell og at hostellet på skolen driftes av elever som en elevbedrift. (se vedlagt skjermdumper). Det er fint for elevene å kunne tjene litt ekstra penger til seg selv om sommeren, og samtidig at de kan spare til felles klasseturer.

Bekymringen gjelder imidlertid hvordan opplegget driftes. Hensikten med elevbedrifter er at elevene skal gjennomgå alle trinn i en bedrifts liv, alt fra idefase til etablering, drift og avvikling. Det er også noen regler som må følges, herunder registrering hos Ungt Entreprenørskap. <https://elevbedrift.no/artikler/regler>

Men tilbudet på oppvekstsenterets hjemmesider presenteres som et stabilt, helårlig tilbud. Det er ingen henvisning til Ungt Entreprenørskap på oppvekstsenterets hjemmesider. (Men det er henvisning til Den Kulturelle Skolesekken (DKS).) Hvis en elevbedrift ikke er registrert, kan det være svart arbeid. En skole skal lære elever å undersøke om det finnes regler for det de vil gjøre, og så å følge disse lover og regler.

Hostellet har lenge vært drevet slik det gjøre nå. Etter det man hører er det lite formelt opplegg rundt elevbedriften hostellet. Man har aldri hørt om at noen elever har startet opp eller avsluttet driften. Og det er for eksempel bare om sommeren at elevene jobber med bedriften, står det på oppvekstsenterets hjemmesider. Det er da det er flest turister her. Dersom det skulle vært knyttet til skolearbeid bør elevbedriften også ha aktivitet i skoleåret, vil man tro.

Det som er den største bekymringen er hvordan elevene lærer å forholde seg til økonomien for hostellets drift og det å bruke ting og lokaler som andre eier og betaler for.

Det er satt en lav, offisiell pris som står på skolens hjemmeside. Kr. 50 per natt for barn og kr 100 pr natt for voksne. Det er for såvidt greit bortsett fra spørsmålet om elevene lærer noe om å sette riktig pris. Men i fjor innførte rektor en spesialregel for "venner av skolen" og familier til elever som går på skolen, at de skulle få bo på hostellet gratis. Hvordan kan dette hjelpe elever til å forstå drift av en bedrift? Det er heller slik at man må lære seg å ta betalt av alle, også av venner og bekjente. (Det er uklart hvem som går under definisjonen "venner av skolen" og hvem som avgjør dette.)

Denne spesialordningen ble bare sagt muntlig lokalt da de begynte å bruke ordningen. Man har ikke sett at den er gjentatt på oppvekstsenterets hjemmesider. Men lokalt ble det kjent og ryktet har spredd seg.

På websidene står det at "Vi har et lite kjøkken og en spisesal med god plass og et basseng med badstue." Man har aldri hørt noe om at elevbedriften hostellet betaler noe for å bruke denne kommunale infrastrukturen (strøm, renhold, bruk av dusj og basseng ved skolen). Ikke at de betaler noe leie for lokalene heller. Når det bor turister på hostellet vil det nødvendigvis bli noe høyere utgifter her. Det kan ikke være de store ekstrautgiftene for skolen, eller egentlig kommunen. Men slikt er en del av kostnadene som det er å drifte en overnattingstjeneste. Elevene kan ikke lage et godt budsjett uten en ordentlig kostnadsside. Uten en ordentlig kostnadsside kan ikke elevene lære om å sette en riktig pris på overnattingen.

Elevene bør vel også lære seg om å gjøre avtaler for bruk av lokaler som de ikke eier selv? Selv om leien bare ble satt til 1 krone så vil det være riktigere. Slik som det er nå er læringen mer at man kan ta penger selv, for at turister skal bruke senger og bygg som andre eier og betaler for. Det er ikke målsettingen for Elevbedrifter hos Ungt Entreprenørskap.

Det er fint for Akkarfjord å ha et hotell. I løpet av de siste 10 årene har det kommet flere overnattingssteder på stedet. Hostellet en nøysom kvalitet så det kommunalt sponsede overnattingstilbudet er ikke i direkte konkurranse med air bnb tilbud og andre overnattingstilbud lokalt.

Hammerfest kommune
Håmmferfeasta suohkan

Akkarfjord oppvekstsenter

Hovedsiden Om oss ▾ Akkarfjord Hostel ▾ DKS Trinn ▾ Film Barnehage ▾ Kunnskapsløftet Bilder

Bilder(ny) ▾

Booking

For booking kan dere kontakte:

Ønsker dere å benytte dere av overnattingsmulighetene her på Akkarfjord Hostel er det bare å henvende seg til skolen.
Skolen har telefonnummer: **78402160. (ikke i skoleferie)**
Fra 27.juni til 19.august er elever ansvarlig for booking og drift av hostel:
Ring Helena 45854385 eller Trym 47964326 for booking i løpet av sommeren.

Hvis ingen er å treffe på telefonen, så er det bare å sende en mail, eller ringe til en av lærerne her:

- Christine Witt tel: 41 75 86 82
- Lena Rosvold tel: 47 25 73 11
- Liv Hansen tel: 97 65 86 66
- Håper på å se dere her!
- Mvh

Hammerfest kommune
Hámmerfeasta suohkan

Akkarfjord oppvekstsenter

Hovedsiden

Om oss

Akkarfjord Hostel

DKS

Trinn

Film

Barnehage

Kunnskapsløftet

Bilder

Bilder(ny)

Skolen vår

Nyheter

Pålogging

Juleverksted 2022

Les mer » 19.12.2022

IST foreldre portal barnehage og SFO
Her kan du søke barnehage/SFO
plass, skole innmelding

Skooler og O365, elever og ansatte
Her finner du fravær, ukeplan,
oppgaver, vurderinger osv.

Skooler foresatte
Her kan du blant annet følge med på
og melde fravær, se på
oppgaver/vurdering og timeplan til
barnet ditt.

Santa Lucia i Akkarfjord

Les mer » 16.12.2022

"Fokus på læring -
trygghet for alle"

Opplæring Skooler ansatte

Innlogging til Skooler acadamy til
ansatte.

Akkarfjord skole

ele.no/nr. 9650 Akkarfjord

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00596

Sak 18/23

HENVENDELSE FRA ARKITEKTFIRMA - INNSYNSSAKER HOS KOMMUNEN

Saksdokumenter:

- Særutskrift til innbygger – Vedtak i kontrollutvalget i sak 10/23 Referatsaker – Referatsak 5/23, datert 6. mars 2023
- Henvendelse fra innbygger - diverse eposter og dokumenter mottatt fra innbygger, datert 9. september 2022

Sekretariatets tilrådning:

Sekretariatet har ikke noen tilrådning i denne saken.

Saksopplysninger:

I september 2022 mottok kontrollutvalgets sekretariat en henvendelse med vedlegg fra innbygger (arkitektfirma) med tittelen «Dårlig svar fra Hammerfest kommune på innsynskrav».

Den nevnte henvendelsen var referatsak på møte i kontrollutvalget 22. februar 2022 – Sak 10/23 Referatsaker – Referatsak 5/23. Kontrollutvalget vedtok at kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette, samt at det er viktig å ta med dette temaet inn i risiko- og vesentlighetsvurderingen for kommende periode.

Sekretariatet har invitert representanter fra administrasjonen i Hammerfest kommune om å orientere kontrollutvalget i møte 9. mai 2023.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet har ikke gjort noen vurderinger i denne saken.
Sekretariatet har ikke noen tilrådning i denne saken.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SÆRUTSKRIFT

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	22. februar 2023	J.nr:	KUSEK00596

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune behandlet i sak 10/23 – Referatsak 5/23 om henvendelse vedrørende innsynssaker hos kommunen, på møte 22. februar 2023.

Nedenfor framgår kontrollutvalgets behandling og vedtak i saken:

SAK 10/23 – Referatsak 5/23

HENVENDELSE FRA ARKITEKTFIRMA - INNSYNSSAKER HOS KOMMUNEN

Kontrollutvalgets vedtak:

Kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette.

Viktig å ta med dette temaet inn i risiko- og vesentlighetsvurderingen for kommende periode.

Behandling:

Leder i kontrollutvalget fremmet følgende forslag til vedtak:

- Kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette.
- Viktig å ta med dette temaet inn i risiko- og vesentlighetsvurderingen for kommende periode.

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets tilrådning:

Referatsak 5/23 tas til orientering.

Sekretariatet vurderer i samråd med leder i kontrollutvalget om henvendelsen er en sak for kontrollutvalget.

Tom Øyvind Heitmann

Fra: Tom Øyvind Heitmann
Sendt: mandag 6. mars 2023 11.52
Til: ARKHAUS
Emne: Særutskrift til innbygger - Svar på henvendelse om innsynssaker i Hammerfest kommune
Vedlegg: Særutskrift til innbygger - Svar på henvendelse - Innsynssaker hos kommunen.pdf

Hei.

Vi viser til din henvendelse til kontrollutvalget i Hammerfest kommune per epost datert 9. september 2022 om innsynssaker i Hammerfest kommune.

Kontrollutvalget behandlet din henvendelse i sak 10/23 – Referatsak 5/23.

Kontrollutvalget vedtok følgende:

Kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette.
Viktig å ta med dette temaet inn i risiko- og vesentlighetsvurderingen for kommende periode.

Vi viser til vedlagte særutskrift.

For nærmere informasjon om kontrollutvalgets oppgaver viser vi til følgende:

Kommuneloven - Kapittel 23. Kontrollutvalgets virksomhet:

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83?q=kommuneloven>

Veileder for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget:

<https://www.fkt.no/wp-content/uploads/2022/06/15.08.22-veileder-handtering-av-henvendelser-til-kontrollutvalget-.pdf>

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune:

<https://kusek.no/hammerfest-kommune/>

Med vennlig hilsen

Tom Øyvind Heitmann
Seniorrådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Cállingoddi SGO
tom.oyvind.heitmann@kusek.no
Tlf: 918 72 937

Tom Øyvind Heitmann

Fra: ARKHAUS <alex@arkhaus.no>
Sendt: fredag 9. september 2022 09.52
Til: Tom Øyvind Heitmann
Emne: Dårleg svar frå Hammerest kommune på innsynskrav
Vedlegg: Bilag.zip

Hallo

ARKHAUS har søkt om innsyn i forskjellige prosjekt 17.juni 2022, bilag 1. Hammerfest kommune svarte på kravet og sendte over -2- dokument 11.august 2022.

Her skal det innleiingsvis understrekast at dokumenta vart oversendt ca. **2 månadar** etter motteke innsynskrav (bilag 0a & 0b)).

SEIN HANDSAMING UTAN TILSTREKKELEG GRUNN

ARKHAUS har klaga på den lange handsamingstida før. Ansvarlege sakshandsamar i kommunen (Tom Christian Robertsen) forklarte denne i fyrste omgang med at han hadde "(...) *nylig kommet tilbake fra ferieavvikling* (...)" (bilag 2). Svarbrevet er av 20.juli 2022, og med dette kan han ikkje ha ment anna enn å ha feriert i tidsrommet mellom denne dagen og 17.juni 2022 (oversendt krav på innsyn). Faktisk er det derimot slik at Robertsen ikkje hadde noko ferie i juni/juli 2022 overhovud. Etter informasjon frå Hammerfest kommunen hadde Robertsen registrert ferieavvikling for sumaren 2022 fyrst i **august**. Her har Robertsen openberre førespegla usanne fakta som skulle forklare/forsvare si sein handsamingstid. Dette er kritikkverdig.

I sitt neste forklæringsbrev påsto Robertsen at leveringstida i slike tilfelle "(...) *er utpreget skjønnsmessig*" og at sakshandsamingstida kan "*varierte med sakens art og omfang, tilgjengelige ressurser mv.*" (bilag 3). Dette er med blick på gjeldande forskrift heller ikkje riktig: Offentleglova § 29 ism. kommentaren i rettleiaren pkt. 9.3 regulerer tidsfrister (spesielt) i **innsynssaker**: Sivilombudsmannen har uttalt at krav om dokumentinnsyn helst bør avgjerast **same dag**, og i alle fall **innan ein til tre dagar**, med mindre særlege forhold gjer det greitt å bruka noko lengre tid. Men Robertsen har ikkje lagt fram dokumentasjon som kan forsvare den ekstraordinær lange sakshandsamingstida. Dette er kritikkverdig, på same måte som faktumet at Robertsen har brukt ein del tid/ressurser for å skrive "forklæringsbrev" i staden for å jobbe effektivt med innsynskravet.

MANGELFULLT

Det endelege svaret på innsynskravet er i fyrste omgang både mangelfullt. For det fyrste kjem det berre fram fylgjande relevante informasjon frå den oversendte tabellen (bilag 0b):

- prosjektnamn
- namn valt leverandør

Med blick på innsynskravet manglar det fylgjande informasjon:

- liste førespurte leverandører
- tidspunkt kontrahering
- kontrakt med valt leverandør

Hammerfest kommune har i sitt brev (bilag 0a) ikkje opplyst om at ARKHAUS ikkje hadde krav på den manglande informasjonen. Difor må svaret sjåast *generelt* som mangelfullt.

"ROTETE" DOKUMENTASJON

Vidare er tabellen som vart sendt over som svar på innsynskravet forsiktig sagt "rotete":

1. Innsynskravet var relatert til prosjekt med "*med terskelverdi på maks kr.1.100.000*". Prosjekt med ein høgare verdi var altså ekskluderte frå kravet. Med dette var det unaudsynleg å oppføre ein ekstra kolonne "Anbud Doffin", som er relatert til prosjekt med ein verdi på over kr.1.100.000
2. Innsynskravet var relatert til (sortering etter) *ulike prosjekt* innanfor eit definert tidsrom, og ikkje på (sortering etter) *tidsbruk* innanfor eit definert tidsrom. 76 av 138 (over halvparten) av dei nemnde prosjekta er med dette rein gjentakting av prosjekt som vart starta eller gjennomført før
3. Fleire prosjekt vart oppført fleire gongar med ulike namn, eksempelvis "Harila Bygget" (2018) og "Seilmakerveien (Harila)" (2019). Endå meir uklårt er om "*Tilbakeføring Krøkebærveien (Alderspensjonat)*" (2017) er det same som "*Krøkebærveien- Tyvenlia Omsorgsbolig*" (2018) eller "*Krøkebærveien 2*" (2019)
4. Prosjekt som ARKHAUS utførte i 2021 ("*Fuglenesnoddan Friluftsmuseum, Toalettbygg*" og "*Småhus*") vart i tillegg oppført i åra 2019, 2020 og 2022 (med ARKHAUS som arkitekt)

FEILAKTIG INFORMASJON

Det som vurderast til å vere mest alvorleg er at den frå Hammerfest kommune oversendte informasjonen om prosjekta (= kjernen av innsynskravet) delvis er feilaktig:

1. Prosjektet "*Ombygning Biblioteket 3 etg*" (2017) og "*Meridiangata 7, 21/199, Krisesenter*" vart sortert under "Teknisk tegning" utan samband til ARKITEKTUR. Faktisk har den nemnde leverandøren utført arkitekturarbeid i begge to prosjekta likevel (bilag 4)
2. Prosjektet "*Fuglenesnoddan Friluftsmuseum, Toalettbygg*" vart i 2020 ikkje som opplyst gjennomført av ARKHAUS AS, men av Byggtjeneste AS (bilag 5)
3. Prosjektet "Reindalen Skole" (2017-2022) vart sortert under "Anbud Doffin" utan vidare informasjon om anbudsgrunnlaget. Faktisk har arkitektfirmaet Spinn i same tidsrom i det minste få oppdrag på å levere *anbudsteikningar* (sjå her). Som regel betyr dette at same firma hadde fått oppdrag på å levere *skisse- og forprosjektteikningar* i tillegg. Vurdert verdi leveranse: kr. 150 - 200.000. Denne verdien står i kontrast med påstanden om at "*Hammerfest kommune ved Prosjektavdelingen har ikkje hatt noen byggeprosjekter av denne kategori – altså med verdi mellom kr 100 000,- og 1,1 MNOK.*" (Bilag 0a)
4. Prosjektet "*Elvetun Barnehage i Baksalen*" (2016 - 2018) vart sortert under "Anbud Doffin" utan vidare informasjon om anbudsgrunnlaget. Faktisk har arkitektfirmaet Spinn i same tidsrom levert skisse- og evt. forprosjektteikningar for prosjektet (bilag 6). Vurdert verdi teikningar: over kr. 100.000

Ut frå denne feilaktige informasjonen er det mistanke om at det vart utført fleire skisse-/forprosjekt i det nemnde tidsrommet enn opplyst om i tabellen. Dette *kan* vere prosjekt

- "*Krøkebærveien- Tyvenlia Omsorgsbolig*" (2018), deklart som "Teknisk tegning" utført av Byggtjeneste AS
- "*Rus og psykiatri, ombygning Kommunehuset*" (2018), deklart som "Teknisk tegning" utført av Byggtjeneste AS
- "*Kontor "kabal" (NAV, Fag-forvaltning, Bygghjelp)*" (2018), deklart som "Doffin"-prosjekt
- "*Harila Bygget*" (2018), deklart som "Teknisk tegning" utført av Byggtjeneste AS
- "*Brannstasjon Hammerfest*" (2019), deklart som "Teknisk tegning" utført av Byggtjeneste AS
- "*Gamle Baksalen skoles vestre del. PIF*" (2019), deklart som "Doffin"-prosjekt
- "*Krøkebærveien 2*" (2019), deklart som "Doffin"-prosjekt
- "*Kommunehuset Kvalsund*" (2019), deklart som "Doffin"-prosjekt

Det vart allereie kravd nytt innsyn i desse prosjekta, utan at kommunen har svart på det p.t..

.....

KONKLUSJON

Etter alt som underteiknande kan sjå hittil var svarte Hammerfest kommune på innsynskravet i) alt for seint, ii) mangelfullt, iii) dårleg organisert/rotete og iv) ikkje minst feilaktig. Underteiknande vil fylgje opp saka ved å kontrollere dokumenta som det kravd innsyn i i tillegg, og bed kontrollutvalet samtidig om å vurdere den omtalte

situasjonen ovanfor. Saka har forresten oppstått som *direkte* følge av den tidlegare klagen mot Hammerfest kommune (sjå min epost til Ellen Birgitta Johansen av 28/07-2022 og vår etterfylgjande korrespondanse), og hendingene burde difor sjåast i samband.

- beste helsing

Alexander Kupz
arkitekt MNAL
dipl.ing.architektur

ARKHAUS

alex@arkhaus.no
41790525

Fra: **ARKHAUS** alex@arkhaus.no
Emne: Krav på innsyn
Dato: 17. juni 2022 kl. 13:59
Til: Innsyn innsyn@hammerfest.kommune.no

TIL PROSJEKTAVDELINGA

Det krevjast innsyn i alle prosjekt som vart starta eller gjennomført etter mars 2017 med terskelverdi på maks kr.1.100.000.
Dokumentasjonen skal innehalde fylgjande informasjon for tenesten ARKITEKTUR:

- prosjektnamn
- liste førespurte leverandørar
- namn valt leverandør
- tidspunkt kontrahering
- kontrakt med valt leverandør

- beste helsing

alexander kupz
arkitekt MNAL
dipl.ing.architektur

ARKHAUS

alex@arkhaus.no
41790525

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Økonomi

ARKHAUS

Dato: 20.07.2022
Vår ref: 22/7490- 3
Deres ref:
Saksbehandler: Tom Christian Robertsen
Telefon: 78 40 25 65

Har ikke mottatt svar på innsynskravet av 17 juni 2022

Viser til deres henvendelse datert 06.07.2022.

Undertegnede har nylig kommet tilbake fra ferieavvikling og beklager sen tilbakemelding. Håper på forståelse for dette.

For utarbeidelse av svar på deres innsyn, er det flere virksomheter i vår organisasjon som vil måtte være involvert. Av den grunn bes det om en forlenget frist for svar på deres innsyn grunnet ferieavvikling i organisasjonen.

Svar på vår forespørsel imøteses.

Med hilsen

Tom Christian Robertsen
teamleder innkjøp

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til
Leif Vidar Olsen

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Økonomi

ARKHAUS

Dato: 26.07.2022
Vår ref: 22/7490- 5
Deres ref:
Saksbehandler: Tom Christian Robertsen
Telefon: 78 40 25 65

Krav på innsyn

Det bes om at innsyner i den videre korrespondanse holder seg til sak jf. avsnittet «*informasjon om at ansvarlege sakshandsamar*».

Til orientering er det Innkjøpsavdelingen som korresponderer svar på deres innsyn.

Innkjøp, Prosjektavdelingen og Byggdrift har vært involvert i deres innsyn til nå. Det imøtesees nå at innsyner, også trekker inn Byggesaksavdelingen i innsynet.

Dette medfører at det vil være høyst usannsynlig å kunne besvare deres innsyn på en kvalitativ måte, innen den frist det er satt av innsyner.

Det må også bemerkes at definisjon på arkitektur er vid. Det bes om ett mer presist innsyn som det er mulig å besvare på en ressurs- og samfunnstjenlig måte.

Undertegnende ønsker innsyner ett godt svar på dette spesifikke innsynet. Hva som angår deres tidligere erfaring med Hammerfest kommune vil i denne sammenheng være uinteressant i den videre saksbehandlingen.

Det påpekes i deres skriv at ferieavvikling ikke er grunn for utvidet frist for innsynet.

Viser til I Ot prp nr 75 (1993-94) side 59:

«Forvaltningsloven inneholder ikke regler som setter konkrete frister for saksbehandlingen. Forvaltningsloven § 11 a inneholder imidlertid bestemmelser som setter krav til fremdriften av saker. Etter § 11 a første ledd skal forvaltningsorganet «forberede og avgjøre saken uten ugrunnet opphold». I Ot prp nr 75 (1993-94) side 59, i forbindelse med at det ble foretatt enkelte mindre endringer i § 11 a, uttalte Justisdepartementet om kriteriet «uten ugrunnet opphold»:

«Kriteriet «uten ugrunnet opphold» er utpreget skjønnsmessig, og betydningen vil kunne variere fra sak til sak. Departementet vil understreke at oppfyllelse av de rettssikkerhetsgarantier som ligger i forvaltningslovens saksbehandlingsregler, nødvendigvis vil medføre at saksbehandlingen etter omstendighetene kan bli

Besøksadresse:

Telefon:

Bankkonto:

E-post:

Postadresse:

Tlf sentralbord:

Org. nr:

Postboks 1224 NO-9616 Hammerfest

78 40 20 00

1506.30.66815

921 770 669

postmottak@hammerfest.kommune.no

www.hammerfest.kommune.no

tidkrevende. Hva som i det enkelte tilfellet vil være en forsvarlig saksbehandlingstid, vil som tidligere måtte variere med sakens art og omfang, tilgjengelige ressurser mv.»

Imøteser deres forståelse av ferieavvikling samt kompleksiteten av deres innsyn. Det bes også om en mer spesifikk beskrivelse av hva deres innsynet innbefatter.

Med hilsen

Tom Christian Robertsen
teamleder innkjøp

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til
Ingve Are Mortensen

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Teknisk drift og eiendom

ARKHAUS

Dato: 11.08.2022
Vår ref: 22/7490- 8
Deres ref:
Saksbehandler: Tonje Sandanger
Telefon: 78 40

Svar på innsynskrav

Prosjekter i regi av Prosjektavdelingen, Hammerfest kommune

Viser til ditt krav til innsyn av 17.06.22, samt senere korrespondanse i saken, inkludert brev fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark av 4.8.22.

Hammerfest kommune oversender med dette en liste over byggeprosjekter i regi av Prosjektavdelingen i perioden 2017-2022. Merknader til listen:

- Forespørselen gjelder arkitekturtjenester under terskelverdi 1,1 MNOK i perioden 2017-2022. Hammerfest kommune ved Prosjektavdelingen har ikke hatt noen byggeprosjekter av denne kategori – altså med verdi mellom kr 100 000,- og 1,1 MNOK. Derfor har vi inkludert alle byggeprosjekter, inkludert de som er over og under denne terskelen. Dette er anført i listen.
- Hammerfest kommune følger lov om offentlige anskaffelser. Prosjekter som overstiger terskelverdiene spesifisert i denne lyses ut via Doffin, av Hammerfest kommune eller tiltakshaver kommunen utfører oppdraget for. Sistnevnte vil eksempelvis være Hammerfest Parkering KF eller tidligere Kvalsund kommune.
- Listen inneholder også oversikt over prosjekter hvor anskaffelsen faller under terskelverdien på kr 100 000,-. Arkitektoniske tjenester/tekniske tegninger i denne kategori skjer via direkte anskaffelser, hvilket fremgår av oversikten. Ved direkte anskaffelse under kr 100 000,- er anskaffelsesprosessen gjennomført noe forenklet, da lov og forskrift om offentlig anskaffelse gjelder for anskaffelser med en verdi på mer enn kr 100 000,-. Hver enkelt sak vurderes fortløpende utfra kost/nytte-vurderinger og hvorvidt det finnes lokale firma med kjennskap til bygget fra før. Det er flere tilfeller hvor leverandør allerede har historiske tegninger av byggene i Hammerfest kommunes portefølje, og hvor en endringstegning eller endringer av branttegninger derfor vil være langt lavere priset hos denne enn hos konkurrentene – fordi kommunen tidligere har kjøpt tegnetjenester for bygget fra den aktuelle leverandøren.
- Prosjektavdelingen har også en portefølje innen kommunaltekniske prosjekter, samt vann og avløpsprosjekter. Da disse ikke faller innunder kategorien «arkitektur» eller kan sies å være tilsvarende arkitektur, er disse ikke tatt med i oversikten.
- Det bør bemerkes at hovedrutinen i Prosjektavdelingen ved byggeprosjekt er å lyse ut totalentrepriser/omvendt totalentreprise. Dette gjøres for å overføre risiko og ansvar til entreprenør, samt at det gir forutsigbarhet i kostnadsbildet. Sistnevnte er særlig viktig i en kommune, hvor man er bundet av politisk vedtatte budsjett. Den valgte totalentreprenøren er dermed den som gjennomfører videre prosess knyttet til de respektive fag, herunder arkitektur, og er også søknadsansvarlig.

Besøksadresse:

Telefon:

Bankkonto:

E-post:

Postadresse:

Tlf sentralbord:

Org. nr:

postmottak@hammerfest.kommune.no

Postboks 1224 NO-9616 Hammerfest

78 40 20 00

1506.30.66815
921 770 669

www.hammerfest.kommune.no

Hammerfest kommune anser med dette innsynskravet svart ut. Dersom du skulle ha videre innsigelser til dette, bes du ta kontakt med undertegnede på telefon 412 71 880, eller besvare dette brev til postmottak@hammerfest.kommune.no med referanse til saksnummeret.

Med hilsen

Tonje Sandanger
saksbehandler

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til

Leif Vidar Olsen

Statsforvalteren i Troms og
Finnmark

Postboks 700

9815

VADSØ

Vedlegg

Byggeprosjekter i Prosjektavdelingen 2017-2022

Tom Øyvind Heitmann

Fra: ARKHAUS <alex@arkhaus.no>
Sendt: tirsdag 22. november 2022 19.02
Til: Tom Øyvind Heitmann
Kopi: Kate M. Larsen
Emne: Re: Vedrørende din henvendelse til kontrollutvalget i Hammerfest kommune

Hallo

Grunna stort arbeidspress etter sumaren var det diverre ikkje mogeleg å sjå gjennom dokumenta som kommunen sendte som svar på kravet hittil. Det er heller ikkje sannsynleg å få dette til ila. (arbeids-)dagen i morgon 23.november 2022.

Ut frå det eg har sett hittil er det mistanke om at dokumenta (framleis) ikkje er komplette. Dessutan ser det ut som om ei eller fleire anskaffinger som kommunen gjennomførte i det omtalte tidsrommet ikkje er i tråd med forskrifta.

For at kontrollutvalet får mogelegheit til å vurdere situasjonen *omfattande* er forslaget difor å **utsetje** orienteringa av denne saka til neste møte. Ut frå arbeidssituasjonen på kontoret framover vil det vere stor sjanse for å kunne levere ein *komplett* rapport om status quo innan jol.

Vonar dette kan vere ei akseptabel løysing.

- beste helsing

alexander kupz
arkitekt MNAL
dipl.ing.architektur

ARKHAUS

alex@arkhaus.no
41790525

22. nov. 2022 kl. 17:17 skrev Tom Øyvind Heitmann <tom.oyvind.heitmann@kusek.no>:

Hei.

Vi viser til din hevendelse til kontrollutvalget i Hammerfest kommune datert 9. september 2022 (se nedenfor), samt vår bekreftelse til deg datert 12. september 2022.

Etter planen skal din henvendelse settes opp som orienteringssak på møte i kontrollutvalget 5. desember i år.

I din epost sier du blant annet at «Underteiknande vil fylgje opp saka ved å kontrollere dokumenta som det kravd innsyn i i tillegg».

Dersom du har ytterligere opplysninger som er relevant for din henvendelse ber vi om at du sender dette til undertegnede i løpet av onsdag 23. november 2022.

Med vennlig hilsen

<image001.jpg> Tom Øyvind Heitmann
Seniorrådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Cállingoddi SGO
tom.oyvind.heitmann@kusek.no
Tlf: 918 72 937

Fra: Tom Øyvind Heitmann
Sendt: mandag 12. september 2022 12.50
Til: ARKHAUS <alex@arkhaus.no>
Kopi: Kate M. Larsen <kate.m.larsen@kusek.no>
Emne: SV: Dårleg svar frå Hammerest kommune på innsynskrav

Hei.

Vi bekrefter med dette å ha mottatt din henvendelse.

Med vennlig hilsen

<image001.jpg> Tom Øyvind Heitmann
Seniorrådgiver
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Cállingoddi SGO
tom.oyvind.heitmann@kusek.no
Tlf: 918 72 937

Fra: ARKHAUS <alex@arkhaus.no>
Sendt: fredag 9. september 2022 09.52
Til: Tom Øyvind Heitmann <tom.oyvind.heitmann@kusek.no>
Emne: Dårleg svar frå Hammerest kommune på innsynskrav

Hallo

ARKHAUS har søkt om innsyn i forskjellige prosjekt 17.juni 2022, bilag 1. Hammerfest kommune svarte på kravet og sendte over -2- dokument 11.august 2022.

Her skal det innleiingsvis understrekast at dokumenta vart oversendt ca. **2 månadar** etter motteke innsynskrav (bilag 0a & 0b)).

SEIN HANDSAMING UTAN TILSTREKKELEG GRUNN

ARKHAUS har klaga på den lange handsamingstida før. Ansvarlege sakshandsamar i kommunen (Tom Christian Robertsen) forklarte denne i fyrste omgang med at han hadde "(...) *nylig kommet tilbake fra ferieavvikling (...)*" (bilag 2). Svarbrevet er av 20.juli 2022, og med dette kan han ikkje ha

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00747

Sak 19/23

HENVENDELSE FRA INNBYGGER - OM AKKARFJORD OPPVEKSTSENTER

Saksdokumenter:

- Særutskrift til innbygger – Vedtak i kontrollutvalget i sak 10/23 Referatsaker – Referatsak 4/23, datert 6. mars 2023 (vedlagt)
- Henvendelse fra innbygger, datert 3. januar 2023 (vedlagt, Unntatt offentlighet)
- Oversikt over mottatte eposter og dokumenter fra innbygger i perioden 3. januar til 24. april 2023 (vedlagt, Unntatt offentlighet)

Dokumentene som er unntatt offentlighet sendes per epost med passord til møtende medlemmer i kontrollutvalget.

Sekretariatets tilrådning:

Sekretariatet har ikke noen tilrådning i denne saken.

Saksopplysninger:

I januar 2023 mottok kontrollutvalgets sekretariat en henvendelse fra innbygger med tittelen «Akkarfjord oppvekstsenter». Etter dette har sekretariatet mottatt en rekke nye henvendelser med vedlegg fra innbyggeren. Vi viser til vedlagte oversikt (unntatt offentlighet) som gir en kronologisk framstilling av alle henvendelsene.

Den nevnte henvendelsen var referatsak på møte i kontrollutvalget 22. februar 2022 – Sak 10/23 Referatsaker – Referatsak 4/23. Kontrollutvalget vedtok at kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette, herunder vedrørende kommunens oppfølging av statsforvalteren sitt tilsyn, og hvilke svar kommunen har sendt til statsforvalteren.

Sekretariatet har invitert representanter fra administrasjonen i Hammerfest kommune om å orientere kontrollutvalget i møte 9. mai 2023.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet har ikke gjort noen vurderinger i denne saken.
Sekretariatet har ikke noen tilrådning i denne saken.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SÆRUTSKRIFT

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	22. februar 2023	J.nr:	KUSEK00747

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune behandlet i sak 10/23 – Referatsak 4/23 – henvendelse om Akkarfjord oppvekstsenter, på møte 22. februar 2023.

Nedenfor framgår kontrollutvalgets behandling og vedtak i saken:

SAK 10/23 – Referatsak 4/23

HENVENDELSE FRA INNBYGGER - OM AKKARFJORD OPPVEKSTSENTER

Kontrollutvalgets vedtak:

Kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette, herunder vedrørende kommunens oppfølging av statsforvalteren sitt tilsyn, og hvilke svar kommunen har sendt til statsforvalteren.

Behandling:

Leder i kontrollutvalget fremmet følgende forslag til vedtak:

- Kommunedirektøren inviteres til neste møte i kontrollutvalget for å orientere om dette, herunder vedrørende kommunens oppfølging av statsforvalteren sitt tilsyn, og hvilke svar kommunen har sendt til statsforvalteren.

Enstemmig vedtatt.

Sekretariatets tilrådning:

Referatsak 4/23 tas til orientering.

Sekretariatet vurderer i samråd med leder i kontrollutvalget om henvendelsen er en sak for kontrollutvalget.

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotti čállingoddi SGO

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalg:	Hammerfest kommune	Saksbehandler:	Tom Øyvind Heitmann
Møtedato:	9. mai 2023	J.nr:	KUSEK00873

Sak 20/23

UNNTATT OFFENTLIGHET

ORIENTERINGSSAK - JURIDISK VURDERING OM OFFENTLIG STØTTE - LEIEAVTALE MELLOM HAMMERFEST KOMMUNE OG ASCO

Saksdokumenter:

- Oversendelse av dokumenter – fra Hammerfest kommune, datert 18. april 2023 (vedlagt)
- Epost: Noen spørsmål vedrørende Leirvika-kontrakten – Juridisk vurdering om offentlig støtte, datert 17. oktober 2018 (vedlagt)
Dette dokumentet er unntatt offentlighet – og gjøres derfor tilgjengelig for møtende medlemmer i kontrollutvalget per epost med et vedlagt dokument som er passord-beskyttet (passord sendes som melding på telefon)

Sekretariatets tilrådning:

Kontrollutvalget tar den oversendte juridiske vurderingen om offentlig støtte til orientering.

Saksopplysninger:

På møte i kontrollutvalget 17. mars 2023 behandlet utvalget i sak 11/23 - Rapport fra BDO Advokater AS etter undersøkelse av Hammerfest Havn KF – påstand om dobbeltavtaler.

I kontrollutvalgets vedtak framgår det blant annet at kontrollutvalget har merket seg følgende funn i rapporten:

«Ifølge sakspapirene til sak 76/18 på møte i kommunestyret 18. oktober 2018 skal det foreligge en ekstern juridisk vurdering som konkluderer med at den inngåtte leieavtalen ikke innebærer offentlig subsidiering/offentlig støtte etter EU/EØS-regelverket. BDO har forespurt Hammerfest kommune og Hammerfest Havn KF om å få oversendt denne juridiske vurderingen, men har imidlertid ikke mottatt denne verken fra Hammerfest kommune eller Hammerfest Havn KF.»

Under kontrollutvalgets behandling av saken ble det fra Hammerfest Havn KF sin side bekreftet at det foreligger en juridisk vurdering om offentlig støtte i tilknytning til leieavtale for Leirvika, samt at den vil bli oversendt til kontrollutvalget.

Den 18. april 2023 mottok sekretariatet oversendelsesbrev og epost med denne juridiske vurderingen fra Hammerfest kommune v/kommunedirektøren.

Selve oversendelsesbrevet fra Hammerfest kommune vurderer sekretariatet å være et offentlig dokument, mens eposten med den juridiske vurderingen vurderer sekretariatet å være unntatt offentlighet, jf. offentleglova § 23 andre ledd.

Sekretariatets vurdering:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalget tar den oversendte juridiske vurderingen om offentlig støtte til orientering.

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

kommunedirektørens stab

Kontrollutvalgssekretariatet I Vest-Finnmark
Iks Oarje-Finnmarku Sgo
Darkkistanlavdegottcallingoddi
Postboks 80
9501 Alta

Dato: 18.04.2023
Vår ref: 23/817- 6
Deres ref:
Saksbehandler: Christer Ringheim
Telefon:

Unntatt offentlighet
§ 23 2. ledd

Oversendelse etterspurt dokumentasjon

Vedlagt følger etterspurt juridisk vurdering fra Alf Kirksæther datert 17. oktober 2018.

Hammerfest kommune har fått oversendt denne fra Hammerfest Havn etter at den ble etterspurt i kontrollutvalgets møte 17. mars.

Vurderingen har ikke vært arkivert i kommunens arkiver.

Med hilsen

Christer Ringheim
assisterende kommunedirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til
Elisabeth Paulsen

Vedlegg
E-post

Besøksadresse:

Postadresse:

Postboks 1224 NO-9616 Hammerfest

Telefon:

Tlf sentralbord:

78 40 20 00

Bankkonto:

1506.30.66815

Org. nr:

921 770 669

E-post:

postmottak@hammerfest.kommune.no

www.hammerfest.kommune.no

71/171